

§ 12 godkendelse af svinebesætning

**Langagergård
Langagervej 6
4780 Stege**

Matr. Nr. 9a, Svensmarke

Geo. Environ nr. 365-238
Sags nr. 2009-25236
Dato 23.08. 2010
Sagsbehandler Ulla Holmberg Olesen

Stamoplysninger

Virksomhedens navn: Claus Vinther- Nielsen
Virksomhedens placering Langagervej 6, 4780 Stege
Virksomhedens art Landbrug, smågrise og slagtesvin
Virksomhedsejer Claus Vinther Nielsen
Matr. Nr. 9a m.fl.
Ejerlav Svensmarke, Stege Jorde

Til ejendommen hører følgende matrikler:

Matrikel nr.	Ejerlav
2 b	Svensmarke, Stege Jorde
8 e	Svensmarke, Stegejorde
9 a	Svensmarke, Stegejorde
11 n	Svensmarke, Stegejorde
12 b	Svensmarke, Stegejorde
36 e	Svensmarke, Stegejorde
38 a	Svensmarke, Stegejorde
2 c	Tåstrup By, Keldby
3 b	Tåstrup By, Keldby
3 d	Tåstrup By, Keldby
4 h	Tøvelde, Stege Jorde

CVR nr. 10906598
Ejendomsnummer 3900009511
CHR nr. 94582
Godkendelsesdato 23.august 2010
Tilsynsmyndighed Vordingborg Kommune

1. Resume og samlet vurdering.

Claus Vinther-Nielsen har ansøgt om en miljøgodkendelse i henhold til husdyrlovens¹ § 12 for sin ejendom, Langagervej 6, 4780 Stege.

Besætningen ønskes udvidet/ ændret fra den nuværende produktion af 11.332 slagtesvin til 24.000 smågrise og 15.200 slagtesvin, svarende til en udvidelse fra 293,52 dyreenheder (DE) til 571,44 DE.

Udnyttelsen af miljøgodkendelsen opfyldes i etaper over en periode på 4 år jf. nedenstående tabel:

Tabel 1. Udnyttelse af miljøgodkendelse

Etape	Tiltag	Afsluttes senest
1	Forlængelse af stald nr. 4 med 15 m. Desuden forlænges udleveringen ved stald nr. 3 med 10 m	23.08.2011
2	Eksisterende svinestalde fyldes. Inventar tilrettes evt. Nybyggeriet planlægges	23.08.2012
3	Opførelse af ny stald (nr. 5)	23.08.2013
4	Der indsættes dyr i stald 5 og dyreholdet udvides til det tilladte. Desuden nedrives 2 overflødige staldbygninger jf. kortbilag	23.08.2014

Der opføres en ny foderlade hvor de gamle stalde nedrives. Laden vil blive på ca. 580 m² med halvtag langs nordsiden. Desuden opføres ny gyllebeholder som placeres sammen med de to eksisterende gyllebeholdere. Beholderen er på 4000 m².

Miljøgodkendelsen omfatter bedriften Langagervej 6 samt alle dyrkningsarealer tilknyttet CVR nr. 10906598. Claus Vinther-Nielsen ejer ejendommene Langagervej 6, Lindgårdsvej 19 og Møllevej 6 (bygningssløs). Der er kun dyrehold på Langagervej 6.

Der er i alt 442,60 ha til udbringning af husdyrgødning i form af gylleaftaler. Der bliver udover denne miljøgodkendelse udarbejdet en § 16 godkendelse til de gylleaftaler, der ligger i følsomme områder. Alle udbringningsarealerne ligger indenfor 12 km af ejendommen.

Det nuværende dyrehold på ejendommen er i 2005 miljøgodkendt efter Miljøbeskyttelseslovens § 33 som var gældende på området på daværende tidspunkt. Godkendelsen lyder på 329 DE hvilket efter de nye regler for dyreenheder kun giver en nudrift på 293,52 DE. Desuden udarbejdede Storstrøms Amt en vvm-redegørelse.

Ansøgningen om miljøgodkendelse er indsendt til Vordingborg Kommune gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningsystem første gang den 27.11.09

Vordingborg Kommune har vurderet, at der kan meddeles miljøgodkendelse til den ansøgte ændring og udvidelse af slagtesvinebesætningen på Langagervej 6, 4780 Stege i henhold til de gældende regler. Miljøgodkendelsen er baseret på oplysningerne i it-ansøgningskemaet version 9 fra 01.06. 2010, samt efterfølgende beregninger og supplerende oplysninger. Godkendelsen er betinget af særlige vilkår for en række områder.

¹ Lov nr. 1572 af 20.12.06 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

Indholdsfortegnelse

Stamoplysninger.....	2
Indholdsfortegnelse.....	4
2. Generelle forhold.....	5
3. Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold.....	9
3.1 Bygge og beskyttelseslinier, fredninger mv.....	9
4. Husdyrhold og staldindretning.....	12
4.1 Husdyrholdets størrelse og sammensætning.....	12
4.2 Staldindretning.....	13
4.3 Ventilation.....	14
4.4 Energi- og vandforbrug.....	15
4.5 Spildevand herunder regnvand.....	16
4.6 Affald.....	17
4.8 Råvarer og hjælpestoffer.....	18
4.9 Driftsforstyrrelser og Uheld.....	19
5. Gødningstyper, opbevaring og håndtering.....	20
6. Forurening og gener fra husdyrbruget.....	21
6.1 Lugt.....	21
6.2 Støj.....	23
6.3 Transport.....	24
6.4 Lys.....	25
6.5 Ammoniak.....	25
6.6 Skadedyr.....	27
6.7 Støv fra anlæg og maskiner.....	28
7. Påvirkning fra arealerne og anlægget.....	28
7.1 Beskrivelse af natura 2000 områder mv.....	30
7.2 Nitrat til grundvand.....	33
7.3 Påvirkning af vandløb.....	33
8. Bedste tilgængelige teknik (BAT).....	34
8.1 Samlet vurdering af BAT.....	37
9. Alternative løsninger og 0-alternativet.....	38
10. Husdyrbrugets ophør.....	38
Bilag 1a. Luftfoto over ejendom og planlagt byggeri.....	39
Bilag 1b. Situationsplan over ejendommen.....	40
Bilag 2. Bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mv.....	41
Bilag 3. Samlede udspretningsarealer og transportveje.....	42
Bilag 4. Områder omfattet af § 3 i naturbeskyttelsesloven.....	43
Bilag 5. Bufferzoner for § 7 områder i forhold til ammoniakdeposition.....	44
Bilag 6. Kort over nitratklasser.....	45
Bilag 7. Kort over fosforklasser.....	47
Bilag 8. Kort over afvanding til kystplande.....	48
Bilag 9. Natura 2000 områder.....	49
Bilag 10. Økologiske spredningskorridorer.....	50
Bilag 11. Kort over drikkevandsinteresser.....	51
Bilag 12. Kort over vandløb og søer.....	52
Bilag 13. Beredskabsplan.....	53

2. Generelle forhold

I dette kapitel beskrives en række juridiske forhold ved godkendelsen, såsom husdyrholdets størrelse, gyl-dighed og retsbeskyttelse.

Offentlighed

Ansøgningen om miljøgodkendelse har været annonceret i Sydsjællands Tidende som er en gratis hus-standsomdelt lokalavis, som dækker hele kommunen. Annoncering af modtagelse af ansøgningen skete den 9. december 2009 med frist til den 7. januar 2010 til at fremkomme med bemærkninger. Der blev tillige an-nonceret på kommunens hjemmeside samt fremsendt en orientering til ejendommens naboer. Fristen blev senere forlænget til den 14. januar 2010 af hensyn til juleferien.

Der indkom i den indledende høring bemærkninger fra Flemming K. Schmidt, Langagervej 3, "Beboerfor-eningen De Søndre Byer" v/ formand Mogens Bengtsson, Holtegårdsvej 13 samt DN-Vordingborg afd. v/ Ole Meyer.

De indkomne kommentarer indeholder anbefaling af, at kommunen om muligt meddeler afslag på ansøgning-ten af hensyn til naboer og Natura 2000 området Stege Nor. Der udtrykkes en generel bekymring for projek-tets påvirkning af naturen i lokalområdet samt især vandmiljøet (Noret). Der gives endvidere udtryk for be-kymring for at projektet vil give anledning til lugtgener.

Vordingborg Kommune vil i denne godkendelse vurdere projektets påvirkning af naturen, herunder Natura 2000 området, Stege Nor. Ansøger har via ansøgningssystemet samt en uddybende OML-beregning dokumenteret at lugtgeneafstanden overholdes. Kommunen mener derfor at de indledende bemærkninger behandles i miljøgodkendelsen.

Offentlighedsfasen.

Udkast til miljøgodkendelse har været 6 uger i offentlig høring hos ansøger og dennes konsulent, naboer, ejere af forpagtede arealer, ejere af aftalerarealer samt diverse foreninger og enkeltpersoner som har anmo-det om et udkast.

Offentlighedsfasen har givet anledning til ganske få bemærkninger.

Beboerforeningen "De Søndre Byer" v/ Mogens Bengtsson har gjort opmærksom på, at man mener der mangler arealer i godkendelse som hører under forpagtningen af Ejvind Jørgensens jord. Desuden mener foreningen ikke, at det fremgår tydeligt om arealet omkring Maglebjerg Bakke, som ligger ned til Noret, er et udspretningsareal.

Jørgen Petersen, Lindgårdsvej 16 har spurgt til forholdet omkring, at dele af hans jord i kommuneplanen er udlagt til feriecenter kontra reglerne for gylleudbringning.

Vordingborg Kommune har undersøgt forholdet omkring forpagtningen af Ejvind Jørgensens jord. Ansøger, Claus Vinther-Nielsen forpagter hele ejendommen, Bringtoftevej 11 og disse marker fremgår af godkendel-sens bilag. Hvis Ejvind Jørgensen tillige ejer arealer mod Noret er de ikke forpagtet af ansøger. Dermed er de ikke omfattet af denne godkendelse og kan derfor ikke anvendes til gylleudspretning for produktionen på Langagervej 6.

Med hensyn til Maglebjerg Bakke ligger dele af arealet udenfor udspretningsarealerne mens en mindre del ligger i udspretningsarealet. Det pågældende areal er ejet af Steen Ovesen og indgår derfor i § 16 godken-delsen af ejendommen, Søndersognsvej 66. Vordingborg Kommune vil i forbindelse med denne godkendel-se vurdere om der skal stilles vilkår i forhold til udbringningen af gylle så direkte afstrømning til Noret und-gås.

Udlægningen af dele af Jørgen Petersens areal til feriecenter får ikke indflydelse på denne miljøgodkendelse. Såfremt planerne realiseres vil der fortsat kunne udbringes husdyrgødning på landbrugsarealer op til feriecentret. Området vil dog være omfattet af den beskyttelse som også gælder for byzoner og sommerhusområder. Det betyder i praksis at der ikke må udbringes husdyrgødning nærmere end 200 m fra et feriecenter på lørdage, søndage og øvrige helligdage.

Meddelelse om godkendelse

På grundlag af de foreliggende oplysninger meddeler Vordingborg Kommune godkendelse til udvidelsen og ændringen af svinebedriften på de vilkår som fremgår af denne godkendelse. Det er endvidere Vordingborg Kommunes samlede vurdering, at miljøgodkendelsen med de stillede vilkår ikke vil medføre en væsentlig virkning på miljøet.

Bedriften skal ud over denne miljøgodkendelse også leve op til de enhver tid gældende love og bekendtgørelse for landbrug. Dette gælder også selvom reglerne kan være skærpede i forhold til denne godkendelse.

Meddelelsespligt – anlæg, arealer og ejerforhold

Såfremt der foretages ændringer på bedriften, skal kommunen orienteres, og foretage vurdering om eventuelle ændringer, skal udløse krav om et tillæg til miljøgodkendelsen. Udskiftning af arealer skal anmeldes til kommunen. Udskiftning af arealer indenfor samme kategori (ejede/forpagtede og tredjemandsarealer) kan ske uden en godkendelse såfremt kommunen vurderer, at de nye arealer ikke er mere sårbare, jf. § 15 i husdyrbekendtgørelsen².

Gyldighed, retsbeskyttelse og revurdering

Med denne miljøgodkendelse følger 8 års retsbeskyttelse. Dato for retsbeskyttelsens udløb er 23.08.2018. Kommunen kan dog i særlige tilfælde meddele forbud eller påbud før der er forløbet 8 år, jf. § 40, stk. 2 i husdyrloven.

Miljøgodkendelser af husdyrbrug skal regelmæssigt og mindst hvert 10 år, tages op til revurdering jf. 17 i husdyrbekendtgørelsen¹. Den første revurdering skal dog foretages efter 8 år.

Det skal bemærkes, at Vordingborg Kommune altid kan ændre vilkårene for bedriftens egenkontrol.

Godkendelsen bortfalder, hvis ikke byggeriet er påbegyndt inden 2 år og udnyttet inden 4 år fra godkendelsesdatoendelsesdatoen.

Hvis den meddelte godkendelse ikke har været udnyttet helt eller delvist i 3 på hinanden følgende år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet. Fravigelser, der skyldes naturlige produktionsudsving betragtes ikke som kontinuitetsbrud.

Sagens akter:

Følgende sagsakter er indgået i sagen:

Ansøgning om miljøgodkendelse skema 11249 version 9

Andet supplerende materiale

---

² Bekendtgørelse nr. 294 af 31.03.2009 om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug.

Afgørelsen er sendt til

Ansøger, Claus Vinther Nielsen, Langagervej 6, 4780 Stege.

Kopi af afgørelsen er sendt til:

Klageberettigede organisationer mv.

Gråkjær Miljøcenter, att. Lone Malm, Hæstvej 46, 8380 Trige, lkm@graakjaer.dk
Statens Miljøcenter, Nykøbing, Parkvej 37, 4800 Nykøbing F. post@nyk.mim.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 Kbh. K. DN@DN.dk
DN, Vordingborg afd. v/ Martin Vestergaard, Svinøvej 23, 4750 Lundby, Vordingborg@dn.dk
Miljøstyrelsen, Strandgade 29, 1401 København K. mst@mst.dk
Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, husdyr@ecocouncil.dk
Sundhedsstyrelsen, Islands Brygge 67, 2300 København S, sst@sst.dk
Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, 7000 Fredericia, mail@dkfisk.dk
Ferskvandsfiskeriforeningen, Vormstrupvej 2, 7540 Haderup, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
Danmarks Sportsfiskerforbund, Worsaaegade 1, 7100 Vejle, jkt@sportsfiskerforbundet.dk
Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, natur@dof.dk
Friluftsrådet, v. Terkel Jakobsen, Nellikevej 4, 4930 Maribo, jakobsen.terkel@gmail.com

Naboer:

- Charlotte Ann-Marie Kirchhof, Oddermose Strandvej 1, 4780 Stege
- Lene Anita Brygger, Lindegårdsvej 6, 4780 Stege
- Otto Villy Larsen, Lindegårdsvej 9, 4780 Stege
- Rita Have Larsen, Skelbækvej 4, 4780 Stege
- Henni Kirstine og Per Agerbo Larsen, Skelbækvej 6, 4780 Stege
- Erik Just Lyrig og Susanne Stig Hansen, Skelbækvej 7, 4780 Stege
- Frank Larsen, Skelbækvej 8, 4780 Stege
- Flemming Schmidt, Langagervej 3, 4780 Stege, flemming.k.schmidt@gmail.com
- Lene Karin og Søren Mads Ishøy, Langagervej 5, 4780 Stege
- Leif Astrup Jensen, Bringtoftevej 10, 4780 Stege (ejer af marker)

Ejere af forpagtede arealer.

- Kaj Aage Jensen, Lindegårdsvej 12, 4780 Stege
- Asger Schou Sørensen, Lindegårdsvej 14, 4780 Stege
- Ejvind Stenersen Jørgensen, Bringtoftevej 11, 4780 Stege

Ejere af aftalearealer.

- Jørgen Larsen, Hjelmvej 12, 4780 Stege
- Jens Nielsen, Harebankevej 5, 4791 Borre
- Steen Ovesen, Søndersognsvej 66, 4780 Stege
- Jørn Ole Petersen, Lindegårdsvej 16, 4780 Stege

Diverse foreninger og borgere som har bedt om en kopi

- Beboerforeningen "De Søndre Byer" v/ Mogens Bengtsson, Holtegårdsvej 13, 4780 Stege Stege, bodil-mogens.bengtsson@mail.dk
- Karen Syberg, Søndersognsvej 90, 4780 Stege
- Stege og Omegns Lokalråd v/ Anne Mette Evind Poulsen, Strandvej 17, 4780 Stege
- DN, Vordingborg afd. v/ Martin Vestergaard, Svinøvej 23, 4750 Lundby, Vordingborg@dn.dk

Lovgrundlag

Ansøgningen er behandlet i henhold til reglerne i husdyrloven. Ansøgningen vil tillige blive vurderet i forhold til habitatdirektivet³

Klagevejledning og offentliggørelse

Afgørelsen om miljøgodkendelse kan påklages til Miljøklagenævnet inden 4 uger fra afgørelsens annoncering. Det vil sige inden den 23. september 2010.

Miljøklagenævnet kan bestemme, at en klage har opsættende virkning.

En eventuel klage skal være skriftlig. Klagen fremsendes til Vordingborg Kommune, som videresender den til Miljøklagenævnet sammen med sagens øvrige bilag.

Klageberettiget er ansøger, diverse organisationer og enhver som har væsentlig individuel interesse i sagen. Klageberettigede er orienteret ved annonce i Sydsjællands Tidende den 25.08 2010.

Såfremt afgørelsen påklages vil dette blive meddelt ansøger.

Afgørelsen kan indbringes for domstolene jf. husdyrlovens § 90. En eventuel sag skal være anlagt inden 6 måneder fra annoncering af afgørelsen.

Med venlig hilsen

Ulla Holmberg Olesen

---

³ Bekendtgørelse nr. 408 af 01.05.07 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder.

Vilkår for generelle forhold

- 2.1 Virksomheden skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningskema 11249, version 9 og med de ændringer, der fremgår af godkendelsens vilkår.
- 2.2 Udnyttelse af godkendelsen skal som min. følge etaperne som de fremgår af tabel 1.

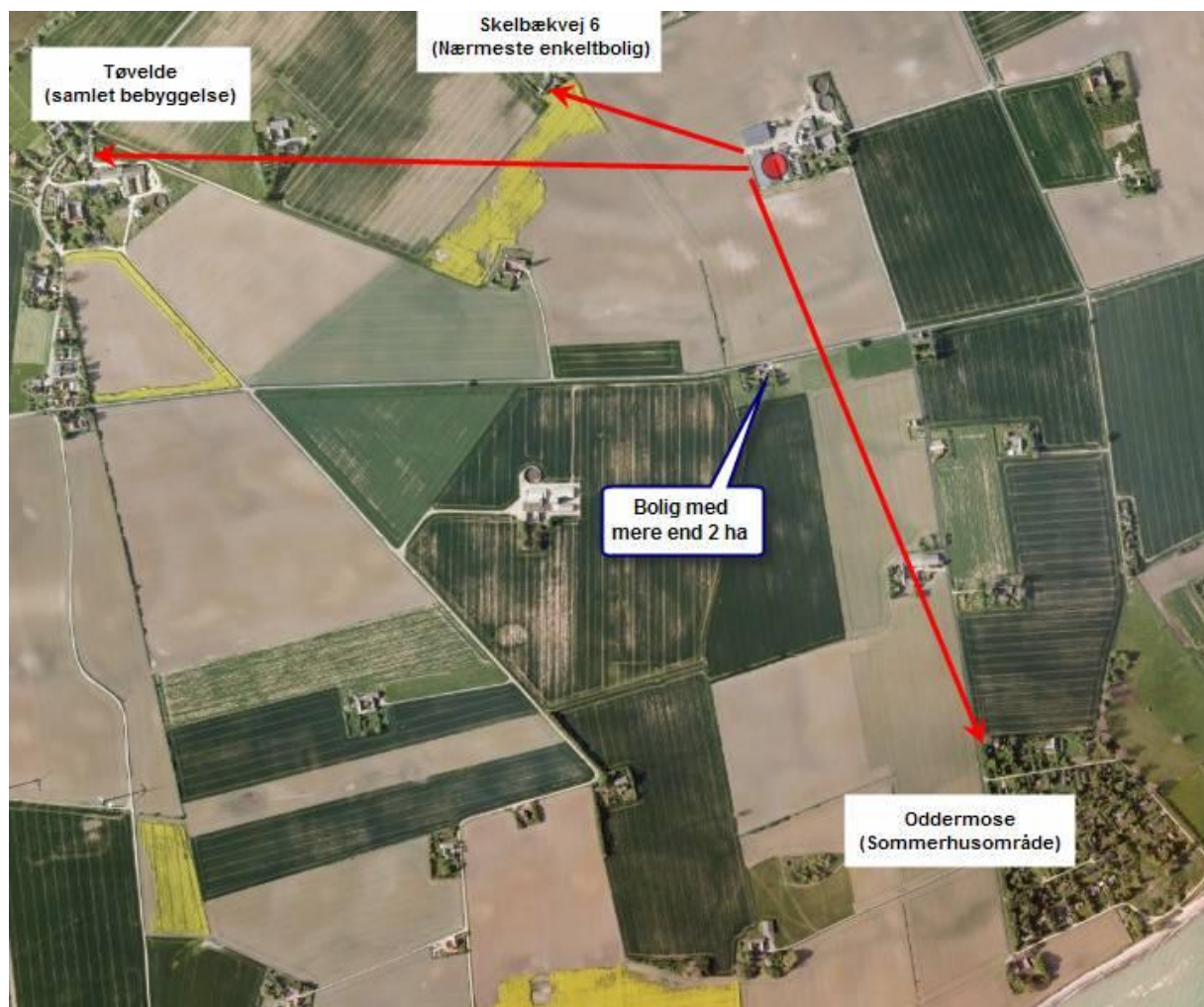
3. Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

I dette kapitel beskrives og vurderes projektet set i forhold til afstandskrav til naboer, vandforsyning, offentlig vej m.v. samt husdyrbrugets beliggenhed i forhold til forskellige bygge- og beskyttelseslinier, fredning m.v. Desuden beskrives og vurderes husdyrbrugets placering i landskabet med hensyn til landskabelige værdier. Se bilag 2

3.1 Bygge og beskyttelseslinier, fredninger mv.

Husdyrbruget er placeret i landzone, med ca. 260 meter fra kanten af stalden til nærmeste enkeltbolig i landzone og ca. 270 meter fra kanten af staldanlægget til næstnærmeste enkeltbolig i landzone, dog er afstanden længere regnet fra staldanlæggets lugtcentrum.

Nærmeste boligområde, der udløser samlet bebyggelse, er Tøvelde, der er beliggende ca. 940 meter vest for ejendommens anlæg. Der er ca. 890 meter fra kanten af staldanlægget til sommerhusområdet, Oddermose Strand.

Tabel 2 Generelle afstandskrav

	Afstand fra anlægget	Lovkrav (minimum)
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	-	25 m
Almene vandforsyningsanlæg	-	50 m
Vandløb/søer	>500 m	15 m
Nærmeste drænbrønd*	Ca. 5 m	15 m
Nærmeste offentlig vej (målt fra ny stald til Skelbækvej)	Ca. 200 m	15 m
Levnedsvirksomhed	>25 m	25 m
Beboelse på samme ejendom (målt fra ny stald)	Ca. 110 m	15 m
Naboskel (matr. 38c, Lindegårdsvej 9)	Ca. 100 m	30 m
Nærmeste nabobeboelse (Lindegårdsvej 6, målt fra ny slagtesvinestald)	Ca. 270 m	50 m
Samlet bebyggelse (Tøvelde)	Ca. 940 m	-
Sommerhusområde (Oddermose)	Ca. 890 m	-

* drænet lægges om, når der etableres ny gyllebeholder og afstandskravet overholdes.

Der er beskyttede diger på flere af markerne. Der stilles ikke vilkår for at hindre forandringer i tilstanden af sten- og jorddiger, da naturbeskyttelseslovens⁴ almindelige regler vurderes at være tilstrækkelige.

3.2 Placering i landskabet.

Natur

Ejendommen, Langagervej 6 ligger i et område som i kommuneplanen er udpeget som "områder med jordbrugsinteresser". Ejendommen ligger ca. 15 m.o.h. på den forholdsvis høje, plane og lerede moræneflade mellem Stege Nor og Hjelm Bugt.

Landskabet – der er et intensivt udnyttet jordbrugslandskab med spredte, udflyttede gårde - fremstår meget åbent og stort set uden anden beplantning end den der ses i gårdenes haver. Ved Langagervej 6 er der dog i (det historiske) skel mod vest indenfor de seneste år genplantet et 3-rækket blandet løvtræslehegn.

På trods af, at der kun er hhv. 1100 m og 1300 m til Stege Nor og Hjelm Bugt, er kysten/havet ikke synlig fra Langagervej 6.

Eksisterende bygninger ligger samlet midt på den blokudskiftede matrikel i en "lomme" i terrænet, som åbner sig mod nordøst, mens den op til 19 m.o.h. høje bakke omslutter ejendommen mod vest og syd. Driftsbygningerne fremtræder således meget synlige i et tilsyneladende fladt landskab set fra Svensmarke (hvorfra den er udstykket) i nord, mens man knapt bemærker ejendommen set fra Tøvelde i vest eller Lindegårdsvej i syd.

Landskabelig vurdering

Nybyggeriet på Langagergård omfatter en ny slagtesvinestald på ca. 3000 m² vest for eks. bebyggelse, en ca. 580 m² stor foderlade med halvtag nord for det oprindelige gårdanlæg, en ny gyllebeholder på ca. 4000 m² samt en mindre udvidelse af forrummet. Forud for udvidelsen af dyreholdet vil de to eksisterende stalde blive forlænget med henholdsvis 15 m og 10 m. Denne forlængelse bygges ind mod staldanlæggets midte. Alt opføres i tilknytning til eksisterende, samlet bebyggelse, stalden med samme orientering, byggestil og materialer og i samme kote som eksisterende stalde, dvs. i gule sten med grå ståltage med 20 graders hældning.

Det vurderes, at den ansøgte udvidelse ikke påvirker landskabet væsentligt. Ved etablering af den ny stald med samme kote som eksisterende, forudsættes en del terrænarbejder. Den valgte placering betyder, at den ny stald knapt bliver synlig fra Lindegårdsvej og Tøvelde (syd og vest), hvor den vil "putte sig" i det kuperede landskab.

⁴ Lovbekendtgørelse nr. 933 af 24.09.09 om naturbeskyttelse

Overskudsjord i forbindelse med byggeri må ikke genanvendes uden forudgående tilladelse. Der skal derfor enten redegøres for hvordan det bortskaffes miljømæssigt korrekt eller ansøges om genanvendelse til andet formål på ejendommen (landzontilladelse).

Den ny gyllebeholder vil – sammen med de øvrige arbejdsarealer nord for ejendommen - blive meget synlig i landskabet set fra Svensmarke og Skelbækvej, hvis ikke der etableres ny, skjærmende beplantning.

Vilkår

- 3.1 Staldens udvidelse skal i form, farver, materialevalg og koterings etableres som den eksisterende. (Dvs. mørkegrå tage)
- 3.2 Bygningerne må ikke anvendes til reklamer og der må ikke etableres anden belysning end den, der er nødvendig for landbrugsdriftens udførelse.
- 3.3 Nord for ejendommens arbejdsarealer og gyllebeholdere skal der etableres en skjærmende beplantning af et min. 3-rækket, blandet løvtræs-læhegn, som etableres umiddelbart omkring gyllebeholderne som et min. 300-400 m langt hegn i skel langs Skelbækvej. Beplantningen skal være sket senest 1 år efter færdigmelding af byggeri.
- 3.4 Der skal redegøres for overskudsjord fra staldbyggeriet. Evt. jorddeponi og terrænændringer kan kræve særskilt landzonetilladelse, hvis ikke den endelige udformning og placering er godkendt iht. miljøgodkendelsen. Redegørelsen skal fremsendes senest 2 måneder efter udgravning til staldbyggeriet (stald nr. 5) er afsluttet.

4. Husdyrhold og staldindretning

I dette afsnit beskrives husdyrholdets størrelse og sammensætning. Desuden gives en beskrivelse af staldindretningen på husdyrbruget og husdyrbrugets samlede anlæg.

4.1 Husdyrholdets størrelse og sammensætning

Der ønskes en produktion på 24.000 smågrise fra 7,2–30 kg hvor nogle af dem afsættes til andre landmænd. Ansøger ønsker selv at opfede 15.520 slagtesvin fra 30-110 kg. Dette giver med de nuværende beregninger 571,44 DE.

Tablet 3: Fordeling af dyr på de enkelte staldafsnit.

Dyrehold og staldtype for ansøgt drift	**Stald-nr.	Vægt (Kg)	Antal dyr	Stipladser*	DE
Slagtesvin > 50 % fast gulv - eksisterende stald	3	30-110	3.520	880	104,48
Slagtesvin delvis spaltegulv (25-49 %) - eksisterende stald inkl. forlængelse på 15 m	4	30-110	4.200	1050	124,67
Smågrise toklimastald, delvis spaltegulv - eksisterende stald inkl. forlængelse på 15 m	4	7,2-30	8.400	1.292	38,77
Slagtesvin delvis spaltegulv (25 -49 %) - ny stald	5	30-110	7.800	1.950	231,52
Smågrise toklimastald, delvis spaltegulv - ny stald	5	7,2-30	15.600	2.400	72,00
Dyreenheder i alt					571,44

* ekskl. sygestier og bufferstier/ flyttestier

** Henviser til staldnr. på situationsplanen på bilag 1a og 1b.

4.1 Produktionens maksimale omfang og sammensætning:

Besætningen	Max produktion af dyr pr år
Smågrise 7,2-30 kg	24.000 stk.
Slagtesvin 30-110 kg	15.520 stk.

4.2 Ind- og afgangsvægten for smågrise er at betragte som et gennemsnit over et år, der må variere med +/- 15 %. Dog må det samlede antal DE i smågrise aldrig overstige 110,77 DE pr år

Ind- og afgangsvægt for slagtesvin er at betragte som et gennemsnit set over et år, der må variere med +/- 5 %. Dog må det samlede antal DE i slagtesvin ikke overstige 460,67 DE pr år.

Bemærk: Antallet af DE for både smågrise og slagtesvin vil blive beregnet ud fra de omregningsfaktorer, som var gældende på tidspunktet for godkendelsen.

- 4.3 Husdyrbruget skal føre registreringer over den til enhver tid gældende produktion på husdyrbruget. Registreringerne kan bestå af slagterifregninger, udskrifter fra E-kontroller eller lignende og gå mindst 5 år tilbage i tiden.

4.2 Staldindretning

Produktionsformen er FRATS samt en eksisterende mindre stald udelukkende til slagtesvin.

I den eksisterende produktion går der slagtesvin i 4 forskellige stalde, hvoraf de to er nedslidte, utidssvarende og dele af det med fuldspaltegulv. Disse to staldafsnit nedrives.

Staldsystemet i eksisterende stald 3 ændres ikke. Der er i stald nr. 3 slagtesvin med mere end 50 % gulv. Stald nr. 4 vil blive indrettet således at stalden både kan bruges som 2-klimastald med delvis spaltegulv til smågrise og slagtesvinestald 25-49 %. Når stierne ændres fra klimastald betyder det blot at den flytbare smågrisehule fjernes og at der ikke længere bruges varme i sektionen.

Staldsystemet i den nye slagtesvinestald (nr. 5) er med 1/3 fast gulv, 1/3 miljøspalter og 1/3 spaltegulv (25-49 % fast gulv). Der etableres delvis luftrensning i denne stald for at nedbringe ammoniakfordampningen. En del af luften fra stalden sendes i gennem en biologisk renseenhed, således at ammoniakemissionen reduceres med 52 % fra denne stald og den luft der renses ændrer lugtmæssig karakter, så det lugter af fugtig muld i stedet for svinelugt. Denne renseenhed er i drift hele året.

Gyllekanalerne er almindelige kummer med en dybde på 40 cm. Gyllen udsluses fra stier, således, at gylle-niveauet ikke overstiger 30 cm af hensyn til dyrevelfærd. Der pumpes samtidig fra fortank til lager i gyllebeholderen. Selve udslusningen sker vha. træk og slip. Pumpning til gyllebeholder tager maksimalt en time pr. gang.

Der foretages overbrusning af spalteareal til markering af søle- og gødeområde og en reduktion af støv i stalden. Overbrusningsanlægget anvendes til køling af dyrene i varme sommermåneder, hvor det kører i dagtimerne, overbrusningsintervallet er temperaturstyret og indstilles af leverandøren af anlægget.

Der etableres overbrusning i alle nye staldafsnit, dette sænker temperaturen og styre gøde-adfærden, hvilket tillige formindsker ammoniakfordampningen og reducerer støv i stalden.

Vurdering.

Vordingborg Kommune vurderer at det biologiske luftrensningsanlæg kan reducere ammoniakemissionen fra den nye stald med minimum 52 %, såfremt anlægget holdes i kontinuerlig drift og overvåges efter leverandørens forskrifter. Der stilles derfor vilkår om at der føres logbog over anlæggets drift samt at anlægget skal køre kontinuerligt. Det er en forudsætning for ammoniakberegninger mv. at der anvendes et staldgulv i den nye stald som er min. 25 % fast gulv. Der stilles derfor vilkår om dette. Det er tillige en forudsætning for at der opnås den tilstrækkelige ammoniakreduktion at stierne i stalde med mellem 50-75 % delvist fast gulv holdes meget rene, da der ellers vil blive frigivet ammoniak. Der stilles vilkår om renholdelse af stierne under afsnittet om lugt da renholdelse også har en effekt her.

Vilkår.

- 4.4 Luftrenseanlægget skal drives og vedligeholdes jf. fabrikantens vejledning så der altid er en ammoniakreduktion på 52 %. Vedligeholdelsen skal registres i driftsjournalen tillige med dato og eventuelle reparationer. Ligeledes skal driftsstop/uheld registreres med dato og årsag.
- 4.5 Anlægget til biologisk luftrensning skal være i drift hele året svarende til 8760 timer og rensning for en effekt på min 52 % ammoniakreduktion for stald nr. 5. Dokumentation for at rensningsprocenten overholdes skal forefindes på ejendommen og fremvises ved tilsyn.
- 4.6 Alle stalde skal indrettes i overensstemmelse med tabel 3

4.3 Ventilation

Tabel 4 ventilationer og afkast på staldene.

Stald	Nr.	Ventilation	Antal afkast
Eksisterende slagtesvinestald	3	Undertryksventilation. Afkast ca. 1 m over tagflade.	8
Eksisterende stald ændres til FRATS	4	Combidiffus ventilation. Afkast ca. 1 m over tagflade.	17
Ny FRATSstald	5	Combidiffus ventilation. Afkast ca. 1 m over tagflade.	28

Den maksimale ydelse i de eksisterende stalde er ca. 12.000 m³/time i hvert enkelt afkast svarende til en maksimal lufthastighed på 10 m/s.

Ventilationsanlæggene er fuldautomatisk reguleret vha. temperaturfølere. Der vælges ventilationsanlæg med et tidssvarende lavt energiforbrug, som kun kører med minimumsventilation og bruger netop den nødvendige mængde energi til at drive ventilationssystemet. Der i den eksisterende slagtesvinestald kører ventilationen op og ned i hastighed efter behov. I begge FRATS-stalde etableres frekvensstyring.

Fra al staldventilationen er der afkast på ca. 1 m over tagflade. Der er ikke hætte på ventilationsskorstenene, hvorved luften kastes mere lige op. Dermed opnås en bedre luftopblanding.

En del af afgangsluften fra ventilationsanlægget føres til en biologisk renseenhed, hvor luften renses for ammoniak.

Ventilatorerne er placeret nederst i hver enkelt ventilationsskakt, hvilket betyder at der ikke er støjbelastning herfra i naboskel.

Ventilation og ventilatorskakter rengøres ca. 3-4 gange årligt, når en staldsektion tømmes og rengøres. Der er etableret nødopluk i al ventilation samt alarmer med sirene og alarm til flere forskellige mobiltelefoner ved ventilations-/strømsvigt.

Vurdering:

Det er Vordingborg Kommunes vurdering at det med de stillede vilkår sikres at ventilationen i stalden fungerer optimalt så det giver anledning til størst mulig velfærd for grisene og færrest mulige lugtgener til omgivelserne.

Vilkår:

- 4.7 Ventilationsanlægget skal rengøres min. 1 gang hvert kvartal.
- 4.8 Ventilationsanlægget skal mindst 1 gang årligt efterses af et ventilationsfirma så optimal drift sikres. Dokumentation for dette skal være i miljømappen i mindst 5 år.
- 4.9 Der skal etableres alarmer som går i gang ved ventilations og/eller strømsvigt.
- 4.10 Der skal i forbindelse med ventilationsanlægget anvendes frekvensstyring i begge FRATS stalde.
- 4.11 Miljømappen skal tillige indeholde en registrering af uheld og driftsnedbrud i ventilationsanlægget. Registreringen skal ske indenfor 1 uge fra uheldet/driftsforstyrrelsen og opbevares i mindst 5 år.

4.4 Energi- og vandforbrug

Tabel 5 Forbrug af ressourcer

	Nudrift	Efter ændringen
Vandforbrug	7.500 m ³	13.000 m ³
EI	136.000 kWh	425.000 kWh
Dieselloolie	25 m ³	uændret

Energi

Elektricitet anvendes til foderanlæg, ventilation, drift af biologisk luftrenseanlæg samt belysning i stalde, kontor og i beboelse. Bedriftens årlige energiforbrug til driften forventes at stige fra ca. 136.000 kWh/år til 425.000 kWh/år efter udvidelsen. Energiforbruget er beregnet ud fra nøgletal. Energiforbrug til drift af det biologiske luftrenseanlæg kan beregnes, når den endelige leverandør er valgt.

Da driften af jord forbliver uændret, vil energiforbruget udelukkende øges som følge af et øget antal gylletransporter. I nudriften bruges ca. 25.060 liter diesel/år. I ansøgt drift forventes et tilsvarende forbrug på denne ejendom. Dette med baggrund i at den øgede mængde gylle dels afsættes til tredjemand og dels ønsker ansøger i fremtiden i højere grad at benytte maskinstation, så gyllen bringes ud over en kortere periode.

Der anvendes ikke fyringsolie på ejendommen. I nudriften opvarmes beboelse og vådfoderrum med pillefyr. Denne varmekilde bibeholdes.

Vand

Stalden forsynes med vand fra Råbylille vandværk. Bedriftens årlige vandforbrug, beregnet ud fra nøgletal, forventes at stige fra ca. 7.500 m³/år (VVM-redegørelse 2004) til ca. 13.000 m³/år efter udvidelsen. Der er indregnet vandforbrug til bolig, mandskab, vaskeplads og marksprøjte. Der er ikke indregnet vandforbrug til den biologiske renseenhed. Dette kan beregnes når det endelig anlæg er valgt.

Overbrusningsanlægget anvendes til adfærdsregulering, således at gødeområdet markeres. Derudover anvendes overbrusningen til sænkning af staldens temperatur i de varme sommermåneder, her kører anlægget i få minutter med bestemte intervaller.

Ved rengøring sættes staldene i blød, der lægges sæbe ud og derefter foregår rengøringen med højtryksrensere. Denne rengøringsmetode sikrer et lavt vandforbrug. Under det daglige arbejde i stalden laves visuel kontrol af om der er utætheder eller andet spild af vand. Alle lækager repareres så vidt muligt med det samme.

Drikkevandspild minimeres ved brug af bidenipler. Eventuelt drikkevandsspild ledes til gyllekummer.

Vurdering:

Elforbruget er estimeret ud fra normtal. Det vurderes acceptabelt med en stigning, der svarer til stigningen i dyreholdet. Der stilles dog vilkår om, at elforbruget skal følges og søges minimeret.

Vandforbruget stiger ligeledes. Estimatet for forbruget efter ændringen vurderes højt sat, og derfor skal vandforbruget ligeledes følges nøje med henblik på at kunne opnå besparelser på vand. Derudover stilles der vilkår om at der skal installeres en vandalarm, der slår vandet fra f.eks. i forbindelse med et sprunget vandrør eller en løbende drikkeventil.

Der vil ske en stigning i blanding og læsning af foder, det forklarer stigningen i forbruget af dieselloolie. Dieselforbruget vurderes ikke yderligere, det skal dog også registreres løbende.

Vilkår:

- 4.12 Elforbruget skal registreres kvartalsvis på samme tidspunkt. Registreringerne skal opbevares i min 5 år i en "miljømappe", der skal opbevares på ejendommen.
- 4.13 Ejendommen skal senest 1 år efter at miljøgodkendelsen er givet gennemgås af en energikonsulent for mulige energibesparende tiltag.

- 4.14 Vandforbruget skal registreres kvartalsvis på samme tidspunkt. Registreringerne skal opbevares i min 5 år i en "miljømappe", der skal opbevares på ejendommen.
- 4.15 Der skal installeres vandalarm på hovedvandledningen til stalden. Installationen skal ske senest 1 måned efter færdigmelding af byggeriet
- 4.16 Olie og dieselforbruget skal registreres årligt. Registreringerne skal opbevares i min 5 år i en "miljømappe", der skal opbevares på ejendommen.

4.5 Spildevand herunder regnvand

Tabel 6 spildevandshåndtering på ejendommen

Spildevand	Ledes til	Mængde (m ³) ansøgt drift	Mængde (m ³) nudrift
Vandspild fra produktion	Gyllebeholder	ca. 2.667	ca. 1.247
Vaskeplads	Gyllebeholder	ca. 50	ca. 50
Vand fra biologisk luftrensning	Gyllebeholder	Beregnes efter valg af anlæg	-
Tagvand	Dræn	+ ca. 1.600 ekstra ift. nudrift	-
Sanitært spildevand (husholdning)	Septiktank (kommunal ordning)	120	120

Spildevand fra produktionen består af vandspild, vand fra rengøring af stalde, vaskevand fra vaskepladsen, regnvand i gyllebeholdere og på vaskeplads, sanitært spildevand samt vand fra det biologiske luftrens anlæg i alt ca. 3.200 m³/år fra det nye staldanlæg og ca. 2.800 m³/år fra det eksisterende anlæg. Mængden af spildevand i den ansøgte drift øges med det der kommer fra det nye staldanlæg (vaskevand og vandspild) samt med en mindre mængde vand fra biologisk luftrensning.

Spildevandet fra de eksisterende stalde, fra vaskeplads samt fra biologisk rensning ledes til de eksisterende gyllebeholdere. Vandspild og vaskevand fra den nye stald ledes via fortank ligeledes til gyllebeholdere.

Sprøjtemidler påfyldes i marken og sprøjten rengøres i marken. Der påfyldes og rengøres forskellige steder. Vand til sprøjteudstyr påfyldes fra tank. Udvendig vask af maskiner og sprøjteredskaber foregår på læssepladsen, hvor vandet afledes til gyllebeholder.

Tagvand fra bygninger ledes til dræn. Forøgelse af vand til dræn vil komme fra den nye stald og foderlades tagflader (ca. 4.000 m²). Drænet er lagt i faste rør og løber videre ud i nærliggende vandløb. Sanitetsspildevand fra beboelse ledes via septiktank til dræn.

Gyllebeholderne etableres med omfangsdræn.

Vurdering:

Kommunen vurderer, at kapaciteten i gyllebeholderne er stor nok til at kunne rumme de givne mængder af spildevand samt en mindre mængde ekstra vand fra biologisk luftrensning i ansøgt drift. Ligeledes vurderer kommunen, at den samlede håndtering af spildevand, herunder regnvand sker på forsvarlig vis. Det vurderes ikke nødvendigt at stille yderligere vilkår mht. spildevand, da der skal ansøges om særskilt tilladelse til udledning af spildevand fra tagflader mv. For at sikre at vask af maskiner også fremadrettet vil ske på en plads med afløb til gyllebeholder stilles der vilkår herom. Der stilles ikke vilkår om påfyldning af sprøjtemidler samt rengøring af sprøjteudstyr, da kompetencen på området er overgået til Plantedirektoratet. Forholdet

reguleres i øvrigt i en bekendtgørelse⁵. Bekendtgørelsen er desuden uddybet i en vejledning fra Miljøstyrelsen⁶.

Vilkår:

4.17 Al vask af maskiner, redskaber samt udstyr til sprøjtning skal foregå på tæt, støbt plads med afledning af spildevandet til opsamlingsbeholder.

4.6 Affald

Tabel 7. Oversigt over opbevaring og bortskaffelse af affald.

	Opbevaring	Bortskaffelse
Døde dyr	Døde dyr opbevares i lukket beholder. Placering ses i bilag 1b	DAKA
Plast, papir, nylonsække o. a. brændbart.	Container	Industri affald
Dyrlægeaffald	Forrum	Dyrlægen
Dæk	Maskinhus	Kommunal genbrugsplads
Lysstofrør/glas	Tønde maskinhus	Kommunal genbrugsplads
Spraydåser	Forrum	Kommunal genbrugsplads
Jern	Maskinhus	Skrothandler
Spildolie	Maskinhus, 200 l tønde	Industriaffald/leverandør
Sprøjtetekemikalier/emballage	Aflåst kemirum	Kommunal genbrugsplads
Husholdningsaffald	I affaldsbeholder ved stuehus	Offentlig renovation

Vurdering:

Alt affald håndteres efter gældende lovgivning herunder Vordingborg kommunes affaldsregulativer. Der stilles vilkår om at det skal kunne dokumenteres, at affaldet bortskaffes korrekt. Døde dyr opbevares og bortskaffes i henhold til lovgivningen på området⁷. Da der ikke stilles vilkår for forhold som reguleres af lovgivningen er der alene stillet vilkår til opbevaring af spildolie.

Vilkår:

4.18 Spildolie skal opbevares under tag i dobbeltvægget beholdere på støbt gulv uden afløb i nærheden. Alternativt kan spildolie opbevares i beholdere som ikke er dobbeltvægget, hvis der til lige med de øvrige betingelser er støbt en opkant som kan tilbageholde min. indholdet af den største beholder.

4.19 Dokumentation for korrekt bortskaffelse af affald skal opbevares i min 5 år i "miljømappen".

4.7 Fodring

Mængden af foder i nudrift er beregnet til 2.415 ton/år. Beregningen er sket ud fra standardtal i VVM-redegørelsen fra 2004. Foderforbruget vil stige da 24.000 smågrise/år forbruger ca. 1.002 ton foder/år og 15.520 slagtesvin/år forbruger ca. 3.314 ton foder/år. Det giver et samlet foderforbrug på i alt 4.316 ton foder/år.

Foderforbruget stiger ca. 80 % ved gennemførelsen af den ansøgte drift.

⁵ Bekendtgørelse nr. 268 af 31. marts 2009 om påfyldning og vask af sprøjter til udbringning af plantebekæmpelsesmidler.

⁶ Miljøstyrelsen vejledning nr. 1 2009 om påfyldning og vask af sprøjter til udbringning af bekæmpelsesmidler.

⁷ Bekendtgørelse nr. 439 af 1. maj 2007 om opbevaring af døde dyr samt tilføjelse til bekendtgørelse for dyrehold over 500 DE nr. 1005 af 14.08.07 .

Der foretages fasefodring og anvendes 2-3 forskellige vådfoderblandinger. Foderet består blandt andet af korn, der så vidt muligt dyrkes på ejendommens jorde. Desuden anvendes der: Sojaskrå, mask (restprodukt fra Faxe bryggeri), dej (restprodukt fra kageproduktion) og mineraler.

Korn, soja og mask opbevares i udendørs siloer. Foderet blandes i foderladen. Vådfoderet opblandes med vand og fordeles via foderstreng.

Foderets indhold af næringsstoffer optimeres løbende efter dyrenes behov, således at der undgås overforsyning, der ender som uudnyttede næringsstoffer i gyllen. Denne løbende optimering betyder at ammoniakdannelsen og dermed ammoniakfordampningen holdes på et minimum.

Der tilsættes fytase til foderet, hvilket betyder et maksimalt indhold på 4,10 g total fosfor/FE. Fytase øger grisenes optagelse af fosfor i kroppen hvilket igen betyder at der kommer mindre fosfor ud med husdyrgødningen på markerne. Fytase kan altså i sidste ende reducere udledningen af fosfor.

Vurdering

Der tilsættes fytase til fodret, hvilket reducerer udledningen af fosfor via husdyrgødning. Da dette indgår i den endelige beregning for fosfor på ejendommen stilles der vilkår om, at der fortsat skal anvendes tilsætning af fytase til fodret.

Vilkår

4.20 Der skal anvendes fasefodring og fodret skal være tilsat fytase 4,10 g P pr FE til slagtesvin og min 5,20 P pr FE for smågrise

4.8 Råvarer og hjælpestoffer.

Tablet 8 Opbevaringstanke for råvarer og hjælpestoffer

	Størrelse	Alder/opført år
Gyllebeholder	1.900 m ³	opført 1993
Gyllebeholder	1.600 m ³	opført 1998
Gyllebeholder, Lindegårdsvej	800 m ³	opført 1992
Fortank (eksisterende)	30 m ³	Nedlægges
Fortank (eksisterende)	12 m ³	-
Fortank (eksisterende)	20 m ³	-
Gyllebeholder	4.000 m ³	Ny
Kornsilo (hvede)	280 ton	-
Kornsilo (hvede)	500 ton	-
Sojasilo	35 ton	-
Sojasilo	18 ton	Neddrives
2 gærfløde siloer	2 x 32 m ³	-
Blandekar dej (eksisterende foderlade)	30 m ³	-
Fodersiloer i foderlade	3 stk. til soja, byg og hvede	Ny
Dieselolietank	4.000 l	2003

Se bilag 1b for placering.

Der vil ikke blive opført flere udendørs siloer i forbindelse med udvidelsen. Foderlade renholdes indvendig og udvendig. Pladser omkring siloer og tanke holdes rene og ryddelige.

Der opbevares sprøjtekemi i aflåst kemirum i eksisterende foderlade. Der bruges ikke andre kemikalier på ejendommen. Der vil dog i kortere perioder være et oplag af handelsgødning.

Vurdering

Det vurderes, at der er de nødvendige opbevaringsanlæg til husdyrgødning samt foder mv. Det vurderes ikke at være nødvendigt at stille vilkår til opbevaring af dette.

4.9 Driftsforstyrrelser og Uheld

Beredskabsplanen og den tilhørende oversigtstegning beskriver, hvordan medarbejdere og ejer skal handle i tilfælde af en række kritiske situationer. Medarbejdere instrueres i denne. Se bilag 13

Ventilationsanlægget har nødopluk, som ved strømsvigt eller ventilationssvigt lukker alle spjæld op. I den nye slagtesvinestald er der koblet alarmopkald til mobiltelefoner i tilfælde af for høj/lav temperatur/strømsvigt. Alarmer kontrolleres minimum i forbindelse med tømning og rengøring af stalde. I forbindelse med udvidelsen vil der blive etableret nødstrømsanlæg.

Ved foderstop i vådfodringsanlægget er der visuel alarm, så driftsstopet hurtigt kan udbedres. Foderblandinger vælges i samarbejde med fodringskonsulent for at sikre at dyrene får det korrekte foder. Det kontrolleres visuelt ved modtagelse af foderet, at det ser korrekt ud ligesom indlægssedler kontrolleres. Det it-styrede fodringsanlæg sikrer, at der ikke fodres med en blanding med for højt tørstofindhold.

Læk på vandrør vil hurtigt blive standset, da der er stillet vilkår om etablering af en vandalarm på ledningen ind til staldene. Læk ved drikkevandsventiler opdages ligeledes hurtigt, da der er installeret alarmanlæg på vand, så det ikke løber, hvis en vandventil bliver revet i stykker.

Gylleopbevaringen foregår i betongyllebeholdere uden spjæld og pumpe, etableret efter gældende forskrifter, hvilket betyder at den er modstandsdygtig overfor mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger og beholderens bund og vægge er tætte.

Fyldning af gyllebeholderen sker ved at staldenes træk og slip system anvendes og gyllen udsluses fra staldene til fortank, hvorefter der pumpes videre til gyllebeholder. Udslusning og pumpning sker manuelt og der er ikke risiko for gylleudslip i denne arbejdsgang.

Tømning af gyllebeholderen foregår ved at tanken først omrøres og derefter suges gyllen op i gyllevognen med en traktorpumpe. Der er ikke fast gyllepumpe på gyllebeholderen, hvilket nedsætter risikoen for udslip af gylle. Desuden overvåges pumpningen.

En eventuel sprængning af gyllebeholderne vil betyde, at gyllen vil blive liggende omkring gyllebeholderen eller løbe ned mod staldanlægget, da terrænet skråner en smule. Gylle, der er løbet ud vil kunne pumpes op ved at grave et hul og/eller opdæmme med jord. Der er risiko for at gylle kan løbe til eksisterende brønd og dræn. Denne brønd lukkes og dræn omlægges i forbindelse med udvidelsen, således at risikoen elimineres.

Sprøjtemidler påfyldes i marken og sprøjten rengøres i marken. Der påfyldes og rengøres forskellige steder. Vand til sprøjteudstyr påfyldes fra tank. Udvendig vask af maskiner og sprøjteredskaber foregår på læssepladsen, hvor vandet afledes til gyllebeholder.

Vurdering

Kommune vurderer at forebyggelse af uheld samt driftsforstyrrelser er indtænkt i den daglige drift og måden opgaverne håndteres på. Det vurderes at den foreliggende beredskabsplan samt de stillede vilkår i forlængelse af denne er tilstrækkeligt til at sikre at et eventuelt uheld håndteres korrekt.

Vilkår

- 4.21 Beredskabsplanen skal altid forefindes på husdyrbruget og være opdateret, let tilgængelig og synlig.
- 4.22 Planens indhold skal være kendt af bedriftens ansatte mm. og skal udleveres til indsatslederen/miljømyndigheden i forbindelse med uheld, forureninger, brand, ol.

5. Gødningstyper, opbevaring og håndtering

Tabel 9 Total produceret gødningsmængde på ejendommen før og efter udvidelsen

Gødningstype	Total N på ejendom	Total P på ejendom	DE gødning på ejendom
Før	32.252,74 kg	5.876,54 kg	293,52
Efter	65.341,27 kg	10.854,67 kg	571,44

Tabel 10 Oversigt over afsætning af husdyrgødning til andre ejendomme efter udvidelsen.

Gødningstype	Kg kvælstof	Kg fosfor	DE
Jørgen Larsen	7,731	952	50,12
Jens Nielsen	12.521	2,0807	109,50
Steen Ovesen	11,526	1,915	100,80
Jørn Ole Petersen	8,290	4,531	72,50
I alt til rådighed	27.273	4.531	238,52

Tabel 11 oversigt over opbevaringsanlæg til husdyrgødning på ejendommen.

Opbevaringsanlæg	Byggeår	Kontrolleret	Kapacitet (m ³)	Over-Dækning	Pumpesystem fra beholder til gyllevogn
Gyllebeholder 1	1998	2009	1.600	Flydelag	Ikke fast
Gyllebeholder 2	1993	2005	1.900	Flydelag	Ikke fast
Gyllebeholder 3	Ny		4.000	Flydelag	Ikke fast
Gyllebeholder 4 (Lindegårdsvej)	1989	2009	800	Flydelag	Ikke fast
I alt			8.300		

I den ansøgte produktion produceres 10.865 tons gylle inkl. drikkevandsspild og vaskevand. Det giver en opbevaringskapacitet på 10, 1 mdr.

Der er desuden mulighed for at indgå aftale om at benytte en kapacitet på 1000 m³ på hver af ejendommene Harebankevej 5 og Sønderogsvej 66. Udnyttes denne mulighed øges den samlede kapacitet til 12,3 mdr.

Såfremt ansøger ønsker at benytte kapacitet på andre ejendomme skal der udarbejdes skriftlige aftaler som indeholder en gyldighedsperiode for aftalen, samt hvor meget gylle der modtages. Det bør endvidere klart fremgå, hvem der har ansvaret for at beholderen kontrolleres samt hvem der fører logbog over flydelag.

Der køres gylle ud både forår og efterår (ca. ¾ i foråret og ¼ i efteråret).

Gyllebeholderne har naturligt flydelag. Da alle gyllebeholdere inkl. den påtænkte ligger mere end 300 m fra nærmeste nabobeboelse er der ikke lovgivningsmæssigt krav om fast overdækning af gyllebeholderne.

Vurdering

Ved udvidelsen af svinebesætninger stiger gødningsmængden. Den øgede mængde gødning samt spildevand og regnvand vurderes at kunne være i ejendommens gyllebeholder efter opførelse af en ny beholder. Kravet til opbevaringskapacitet er normalt 9 måneder og der er på denne ejendom 10, 1 mdr. Da der ydermere udbringes gylle både efterår og forår og der er mulighed for ekstra kapacitet på naboejendomme vurderes det, at mulighederne for opbevaring af gylle til der kan ske udbringning af dette er fuldt ud forsvarlig.

Udspreddning af gylle på landbrugsjord vil dels ske på egne arealer og forpagtede arealer ved at disse udnyttes fuldt ud af ansøger og dels vil husdyrgødningen blive afsat til 4 andre landbrugsejendomme. 3 af disse ejendomme har arealer som afvander til sårbare områder, hvorfor der skal udarbejdes særskilte godkendelser af arealerne til at modtage husdyrgødningen (§ 16 godkendelser). Den sidste ejendom har ingen arealer der afvander til sårbare områder og derfor kræves der kun en almindelig aftale om overførelse af husdyrgødning. Af hensyn til de omkringboende skal det henstilles at udbringning af gylle sker over en så kort og samlet periode som muligt. Da ejer ikke selv ejer tilstrækkeligt areal til udspreddning af husdyrgødning indsættes vilkår om, at produktionsniveauet aldrig må overstige det niveau, hvortil der er gødningsaftaler til. Med andre ord skal produktionen nedsættes, hvis gylleaftalerne frafalder og det ikke er muligt at finde erstatninger for dem. Gylleaftaler og § 16 godkendelser skal foreligge inden godkendelsen

Vilkår

- 5.1 Produktionsniveauet må aldrig overstige det niveau, som der er egne udspreddningsarealer og gylleaftaler til.
- 5.2 Påfyldning af gylle skal ske på et støbt underlag, hvor der er mulighed for at opsamle gyllen, hvis der ikke bruges selvlæssende gyllevogn.

6. Forurening og gener fra husdyrbruget

I dette afsnit gennemgås de faktorer der kan give forurening og gener fra husdyrbruget.

6.1 Lugt

I forhold til ansøgningen om udvidelse vil der være en forøgelse af lugten fra ejendommen, primært i sydvestlig retning, idet de gamle bygninger mod øst tages ud af drift og den nye staldbygning etableres mod vest. Den luft der renses i den biologiske rensenhed i den nye stald vil dog ikke i samme grad bidrage med svinelugt men kun lugte af fugtig muld. Dette er dog ikke fratrukket de beregnede lugtgenegrænser, da det ikke er muligt at sige, hvor meget dette mindsker lugten.

Der er i ansøgningsystemet foretaget en beregning af lugtgenearfstande. Beregningen foretages ud fra lugtavgivelsen fra staldene. Lugtgenearfstandene er beregnet ud fra at staldene er fulde. Både de eksisterende stalde og den nye stald indgår i beregningerne.

Beregningerne foretages til de nærmeste områder inden for de enkelte kategorier. Der er ikke andre ejendomme med mere end 75 DE i nærheden og staldafsnittene fra andre ejendomme indgår derfor ikke i lugtberegningerne for området.

Ejendommen Lindegårdsvej 6 ligger 314 m syd for ejendommen målt fra lugtcentrum, men da der er tale om en ejendom med landbrugspligt betragtes boligen i denne sammenhæng som en landbrugsejendom (uanset størrelse af jordarealer). Landbrugsejendomme er ikke omfattet af afstandskrav i forbindelse med lugt fra stalde.

Tabel 12. Oversigt over lugtgeneberegninger for ejendommen.

Område	Afstand til område i m	Lugtgeneafstand i m
Byzone/sommerhusområde Oddermose Strand	932,10	891,88
Samlet bebyggelse Tøvelde	>850 m	720,08
Enkelt bolig Skelbækvej 6	333,16	358,22

Genekriterierne er overholdt til nærmeste samlede bebyggelse (Tøvelde) og nærmeste byzone/ sommerhusområde (Oddermose Strand).

Lugtgenekriterierne er overskredet til nærmeste enkelt bolig i nordvestlig retning med ca. 25 m. For at lave en mere nøjagtig undersøgelse af om genekriteriet er overskredet til beboelsen på Skelbækvej 6, er der lavet en detaljeret lugtberegning, der tager højde for placering, højde, udformning og hastighed af ventilationsafkast i staldene i forhold til de nærmeste enkeltboliger (OML-beregning).

De udførte OML-beregninger beskriver udbredelsen af lugt fra svineproduktionen på Langagervej 6. Der er i beregningen taget hensyn til den faktiske ventilation i driftens stalde og de dyr, der går i de pågældende stalde, samt staldenes beliggenhed i forhold til hinanden.

Den maximale lugt der må være ved en enkeltliggende bolig i landzonen er 15 OU/m³.

Som beskrevet i Miljøstyrelsens FAQ er det muligt at tolke beregningsresultaterne skarpt eller konservativt. Resultaterne i nærværende beregning er fortolket både skarpt og konservativt, og overholder geneafstande uanset tolkningsmetode.

Tabel 13 Lugt beregnet ud fra OML

Ejendom	OU/m ³ beregnet	OU/m ³ grænseværdi
Lindegårdsvej 6	13	Ingen
Skelbækvej 6	10	15

Som det ses af ovenstående tabel har OML-beregningerne dokumenteret, at der ikke er overskridelser af grænseværdierne for lugt på ejendommen, Skelbækvej 6. Beregningen viser endvidere at selvom Lindegårdsvej 6 ikke er omfattet af grænseværdier for lugt (landbrugsejendom) udsættes den ikke for større lugtpåvirkning end der er tilladt for enkeltliggende boliger i landzonen.

Beregningerne tager udgangspunkt i de normtal, hvor dyretype, vægtinterval og gulv i stalden giver anledning til en veldefineret lugtstørrelse målt i Odour units pr. sekund (Ou/s). Så længe den samlede Ou/s fra staldene ikke overskrides er genekriteriet overholdt til nærmeste enkeltbolig i landzone.

Vurdering

Det vurderes at udvidelsen af Langagervej 6 ikke giver anledning til problemer med lugt. Ved sammenligning af lugtgenegrænsen og de reelle afstande ses det, at lugtgenegrænserne er overholdt for sommerhusområdet og den samlede bebyggelse fra alle stalde. Beregningerne i ansøgningssystemet viser, at lugtgenegrænserne i denne beregning er overskredet til Skelbækvej 6. Der er derfor foretaget en OML beregning som dokumenterer, at lugtgenegrænsen med det aktuelle ventilationssystem og staldenes placering i forhold til Skelbækvej 6 overholdes. Det er også dokumenteret at den nærmeste landbrugsejendom ikke får større lugtgener end der er tilladt for almindelige boliger i landzonen. Det er dog en forudsætning for beregningerne at der er en god hygiejne- og rengøringsstandard i staldene og der stilles derfor vilkår om dette.

Vilkår

- 6.1 Der skal til stadighed holdes en god staldhygiejne, herunder skal det sikres at stier og båse o.l. holdes tørre, samt at fodringsanlæg holdes rene.
- 6.2 Det samlede dyrehold må maksimalt give anledning til 107.575 Ou/s

- 6.3 Kommunen kan kræve en ny OML-beregning, såfremt der sker ændringer i ventilationsforholdene eller andet der har indflydelse på staldanlæggets lugtgeneafstande.

6.2 Støj

Ejendommens støjkilder er hovedsageligt kompressor, højtryksrensere, ventilationsanlæg, brug af traktor, læsning af dyr og transporter til/fra ejendommen. Ventilationsanlæggene er stationære og kører altid. Alle andre støjkilder er periodiske.

Brugen af traktor vil normalt begrænses til at foregå i dagtimerne, dog må der påregnes sæsonbestemt arbejde der går udover dagtimerne. Transporter til og fra ejendommen samt læsning af dyr foregår ligeledes primært mellem kl. 5-17.

Alle stationære støjkilder er placeret inde i bygningerne, hvilket betyder at støjen fra disse dæmpes.

Der foregår ikke tørring af korn, da kornet opbevares i gastætte siloer. Foderladen er isoleret og lukket, således at der ikke kommer støj herfra. Når blandedanlægget bruges vil det derfor ikke øge støj til omgivelserne. Støj fra transport vil primært komme fra lastbiler i forbindelse med levering af foder samt levering og afhentning af dyr. Herudover vil der være transporter ved udbringning af gylle. Lastbiltransport vil primært foregå af Lindegårdsvej i vestlig retning. Denne støj vil normalt foregå i dagtimerne og være en del af almindelig periodisk trafikstøj.

I det omfang det er muligt, vil alle støjende aktiviteter blive lagt indenfor normal arbejdstid. Dog kan der forekomme mindre afvigelser i forbindelse med afhentning af dyr.

Tabel 14 Maksimalt støjniveau fordelt over døgnet målt i skel fra stationære anlæg

Ugedag	Tidsrum	Max. Støjniveau, dB(A)
Mandage – fredage	07.00 – 18.00	55
	18.00 – 22.00	45
	22.00 – 07.00	40
Lørdage	07.00 – 14.00	55
	14.00 – 22.00	45
	22.00 – 07.00	40
Søn- og helligdage	07.00 – 22.00	45
	22.00 – 07.00	40

Vurdering

Der vurderes ikke at være problemer med støj, da der er forholdsvis langt til naboer. Der stilles dog vilkår om, at støjen ikke må overskride de generelle støjvilkår. Derudover skal anlæg der pga. af fejl og mangler støjer unødigt meget udskiftes eller repareres, da de både vil støje, men formentlig også få et højere energiforbrug, når anlægget ikke kører optimalt. For at skåne miljøet og i øvrigt undgå unødigt støj sættes der vilkår om at minimere tomgangskørsel for alle traktorer/ lastbiler på ejendommens område. Hvis der alligevel skulle opstå problemer har kommunen mulighed for at indhente dokumentation for at grænseværdierne for støj overholdes. Evt. støjmåling og efterfølgende dokumentation sker for ejers regning.

Vilkår

- 6.4 Virksomhedens stationære anlæg må ikke på noget tidspunkt overskride værdierne i tabel 14 ethvert punkt i skel.
- 6.5 Defekte eller støjende anlæg, pumper, kompressorer, alarmer eller lign. skal straks udbedres, udskiftes eller tages ud af drift.

- 6.6 Virksomheden skal på tilsynsmyndighedens forlangende lade dokumentere, at vilkår 6.2 er overholdt. En sådan dokumentation kan højst kræves én gang årligt.

Dokumentation skal ske ved måling / beregning af den støj, aktiviteterne påfører omgivelserne. Målingerne / beregningerne skal udføres som beskrevet i Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984, nr. 6/1984 og nr. 5/1993.

Målingerne / beregningerne skal foretages af et målefirma / institut, som er uvildigt, og som af Miljøstyrelsen er godkendt til at udføre dette arbejde.

- 6.7 Tomgangskørsel må kun ske inde på virksomhedens areal, og kun når det af tekniske årsager er påkrævet

6.3 Transport

Arbejdskørsel med foder og dyr til og fra ejendommen sker ad Lindegårdsvej.

Nedenstående tabel viser det skønnede antal transporter. Det skal bemærkes at antal og kapacitet pr. læs ikke er bindende.

Tabel 15 Oversigt over transporter til ejendommen

Transporter	Før udvidelsen (transporter pr. år)	Efter udvidelsen (transporter pr. år)	Tidsrum (Kl.)
Foder (beregnet ud fra nøgletal)	76	144	7-17
Gylle	250	500	6-22
Døde dyr	52	52	6-17
Levering af dyr	52	52	7-17
Afhentning af dyr	52	104	Hele døgnet.
Brændstof (diesel)	12	12	7-17
Diverse fragtmænd / renovation	52	52	7-17
I alt	546	916	

Udvidelsen af produktionen på ejendommen vil bl.a. medføre at antallet af transporter øges fra ca. 546 til 916 årligt. Transport af gylle sker med hhv. 20 ton gyllevogn, 22 ton buffervogn eller 25 ton gyllevogn fra maskinstationen. Der er valgt de mest hensigtsmæssige transportveje for produkter til og fra gården.

Transport af gylle til udbringning på markerne, vil foregå ad de veje, der er mest hensigtsmæssige i forhold til markerne. Gylleudbringningen på egne marker foregår indenfor en afstand af max. 6 km fra ejendommen og på aftalearealer indenfor max. 12 km fra ejendommen. De anførte transportveje for gylle til markerne medfører forholdsvis få gener for områdets beboere, idet der kun til enkelte marker køres gennem boligområder.

Transportveje for gylleudbringning og samtlige udspretningsarealer kan ses på bilag 3

Vurdering

Det vurderes ikke at have betydning for naboer, at der kommer flere transporter til og fra husdyrbruget, da landbruget ikke ligger i tæt bebygget område. Mange eksterne transporter vil køre ad Søndre Landevej gennem landsbyen, Bissinge. Søndre Landevej er en forholdsvis befærdet vej hvor det ikke vurderes at 1 lastbil ekstra lastbil pr uge vil give anledning til en væsentlig øget genepåvirkning for beboerne.

Antallet af gylletransporter vil blive fordoblet. Disse transporter vil fordele sig på forskellige ruter alt efter hvor gyllen skal udbringes. Da vi vurderer at kørsel med gyllevogne i weekender og på helligdage kan være til gene for beboerne i de landsbyer som under et betegnes som "De Søndre Byer" stilles der vilkår som regulerer dette.

Vilkår

- 6.8 Transport gennem bymæssig bebyggelse (De Søndre Byer) i forbindelse med udbringning eller flytning af gylle må ikke ske i weekender og på helligdage.

6.4 Lys

Staldene er etableret med mange staldvinduer, så der er en del dagslys. Arbejdslys skal manuelt aktiveres og er som regel tændt ca. 1 time ved fodring. Det tilstræbes at alle elpærer i forbindelse med produktionen er lavenergipærer.

Udendørs etableres der lys ved foderlade, forrum samt ved udleveringen. Lyset vil kun være tændt efter behov. Lyset ved forrummet vil være styret af sensorer.

Vurdering

Det vurderes at der ikke er tændt unødvendigt lys på ejendommen. Desuden etableres der sensorer ved forrummet så lyset kun er tændt når der er aktivitet. Lys på ejendommen vurderes ikke at kunne genere naboer, da der er lang afstand til de nærmeste og der i øvrigt ikke er behov for permanent belysning om natten.

Vilkår

- 6.9 Der skal sættes sensorer på alle relevante udendørs projektører senest 3 måneder efter godkendelsesdatoen. I øvrigt skal der løbende sættes sensorer op på relevant ny belysning

6.5 Ammoniak

En del af det kvælstof, der fordampes fra stald, lager samt udbringning af gylle, føres med vinden og afsættes (deposition) i omgivelserne i faldende koncentration med stigende afstand. Naturarealer inden for en afstand af 1 km vil kunne blive påvirket. Der findes ingen særligt sårbare naturtyper som f.eks. overdrev indenfor denne afstand. Som følge heraf er den præcise påvirkning beregnet på de vigtigste naturtyper indenfor ca. 1.000 meter fra anlægget.

Tabel 16 Emission

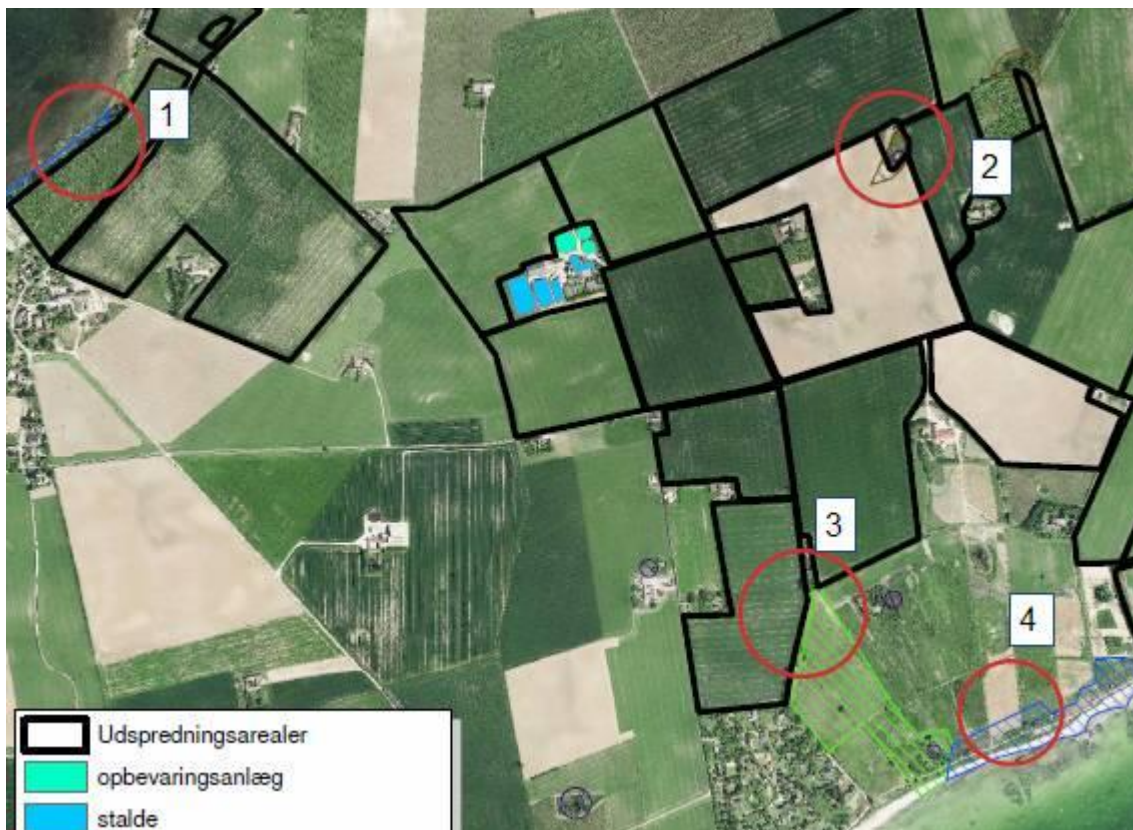
Samlede emission fra anlæg	6.851,78 Kg N/år
Meremission fra anlæg	2.107,42 Kg N/år

Det generelle krav til reduktion i ammoniakfordampningen, som husdyrloven har fastlagt er overholdt. Kravet er, at der skal ske en reduktion på 25 % for de stalde, hvor indretningen ændres og for nye stalde – i forhold til et fastlagt reference-staldsystem.

Beskyttede naturtyper i området

Der ligger flere § 3 udpegninger i området, blandt andet mindre søer, eng, mose og strandeng. Den nærmeste udpegning ligger ca. 580 m fra staldanlægget. Der er beregnet ammoniakdeposition på 4 udvalgte naturområder. Kort over § 3 områder kan ses på bilag 4

Kort over de udvalgte naturområder der er beregnet ammoniakdeposition på.

I det følgende vil påvirkningen af de 4 punkter blive beskrevet.

Stege Nor.

Habitatnaturtypen "Kystlagune" er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000 området Stege Nor. Den samlede luftbårne deposition af ammoniak fra stald og anlæg er i kanten af Natura 2000 området beregnet til 0,4 kg/N/ha/år. Merdepositionen som følge af projektet udgør 0,17 kg/N/ha/år

Strandeng ved Stege Nor.

Ca. 900 meter nordvest for anlægget ligger en smal bræmme af naturtypen strandeng ud mod Stege Nor. Der vil som ved nudrift blive udsprede husdyrgødning på arealerne grænsende op til strandengsarealet.

Ifølge beregninger for deposition af ammoniak fra stald og lager vil strandengen ved Stege Nor blive påvirket af en merbelastning på 0,13 kg/N/ha/år og den samlede belastning vil udgøre 0,37 kg/N/ha/år.

Oddermosen.

Ca. 800 meter sydøst for anlægget ligger Oddermosen, hvor der er flere beskyttede naturtyper herunder en fersk eng, der ligger ca. 800 meter fra anlægget og en strandeng, der ligger 1.230 meter fra anlægget.

Der vil som ved nudrift blive udsprede husdyrgødning på arealerne grænsende op til en del af engen. Ifølge beregninger for deposition af ammoniak fra stald og lager vil engen blive påvirket af en merbelastning på 0,09 kg/N/ha/år og den samlede belastning vil udgøre 0,30 kg/N/ha/år.

Der vil som ved nudrift blive udsprede husdyrgødning på arealerne der ligger i en afstand fra 50 meter og opefter til strandengsarealet. Ifølge beregninger for deposition af ammoniak fra stald og lager vil strandengen blive påvirket af en merbelastning på 0,08 kg/N/ha/år og den samlede belastning vil udgøre 0,20 kg/N/ha/år.

På strandengsarealet findes en lille bestand af Soløje-Alant, der på Storstrøms Amts rødliste tilhører kategorien "Arter af særligt regional interesse".

Andre beskyttede naturtyper.

630 meter øst for anlægget findes en mindre beskyttet mose og sø. Søen er ikke synlig på luftfoto og muligvis groet ind i naturtypen mose. Ifølge beregninger for deposition af ammoniak fra stald og lager vil mosen blive påvirket af en merbelastning på 0,29 kg/N/ha/år og den samlede belastning vil udgøre 1,15 kg/N/ha/år.

Et sted ligger et vandhul midt på en mark angivet som udspretningsareal. Vandhullet er stærkt tilgroet med høje træer og buske. To andre steder støder udspretningsarealet op til et beskyttet vandhul. Begge steder er vandhullerne stærkt tilgroet. Cirka 650 syd for anlægget ligger et vandhul, der vurderet ud fra luftfoto, er meget eutrofieret.

§ 7 områder jf. husdyrloven

Der er ingen områder med bufferzone beskyttelse jf. husdyrlovens § 7 i umiddelbar nærhed af ejendommen.

Det nærmeste § 7 område ligger ca. 8 km nordvest for ejendommen i Ulvshale (se bilag 5) mens det næstnærmeste område er overdrevet, Højbjerg som ligger 9,5 km væk mod øst.

Samlet vurdering.

Projektet overholder lovkravet om 25 % ammoniakreduktion samlet set for anlægget. Den samlede ammoniakfordampning fra anlægget reduceres yderligere som konsekvens af Vordingborg Kommunes stillede krav til Bat for den nye stald (Se dette afsnit).

I forhold til næringsstofbelastning med ammoniak gælder det for de beskyttede naturtyper, som der er beregnet ammoniakdeposition for, at strandeng og habitatnaturtypen "Kystlagune" er robuste naturtype med en høj tålegrænse på 30-40 kg/N/ha. Moser, ferske enge og søer er mere sårbare og har en betydelig lavere tålegrænse. Det vurderes, at førnævnte moser har en tålegrænse svarende til kalkrige moser, som er på 15-25 kg N/ha/år. Den ferske eng har ligeledes en tålegrænse på 15-25 kg N/ha/år.

Da baggrundsbelastningen af den atmosfæriske kvælstofdeposition i Vordingborg Kommune er omkring 12 kg N/ha/år, medfører produktionsudvidelsen således ikke at tålegrænserne overskrides for de berørte naturtyper. Vordingborg Kommune vurderer derfor, at produktionsudvidelsen ikke har en væsentlig negativ påvirkning på de beskyttede naturtyper og herunder floraen på arealerne, i en sådan grad, at der skal stilles vilkår til begrænsning i næringsbelastningen.

Normalt er der et krav om at der skal være en bufferzone på 1 km fra stalden til områder omfattet af husdyrlovens § 7. De 2 nærmeste § 7 områder ligger mindst 8 km væk og det vurderes derfor at der sker en ammoniakdeposition fra produktionens stalde og lager på områderne. En udvidelse af produktionen vurderes derfor ikke at have en indflydelse på disse områder.

6.6 Skadedyr

Jf. rottebekendtgørelsen⁸ er grundejere forpligtede til at sikre og renholde deres ejendomme så rotters levedmuligheder begrænses mest muligt. Desuden kan man som virksomhed/landbrug indgå en skriftlig aftale om at foretage forebyggende rottebekæmpelse på ejendommen. Konstaters der alligevel rotter skal det anmeldes til Vordingborg Kommune som efterfølgende vil foretage en bekæmpelse.

Ansøger holder rent og ryddeligt i og omkring foderladen for at mindske tiltrækning af skadedyr.

Pladsen omkring gyllebeholdere holdes ligeledes ren for at mindske fluegener. Fluer bekæmpes med larvedræber en gang årligt tidligt i foråret.

Vurdering

Det vurderes, at der holdes en god hygiejne som begrænser tiltrækning af rotter. For at sikre mest muligt mod tilhold af rotter stilles der vilkår om at der skal foreligge en aftale om forebyggende rottebekæmpelse. Desuden stilles der vilkår om at der skal ske fluebekæmpelse. Det er kommunens vurdering at ejendommen med de stillede vilkår har en god forebyggelse mod skadedyr. Der stilles ikke konkrete vilkår til bekæmpelse af rotter, da forholdet er reguleret af rottebekendtgørelsen.

---

⁸ Bekendtgørelse nr. 1507 af 13.12.2007 om bekæmpelse af rotter

Vilkår

- 6.10 Der skal til enhver tid være en aftale om forebyggende rottebekæmpelse.
- 6.11 Opbevaring af foder skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter).
- 6.12 Der skal på ejendommene foretages effektiv fluebekæmpelse som minimum i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Statens Skadedyrlaboratorium.

6.7 Støv fra anlæg og maskiner

I forbindelse med levering af foder kan der opstå støvgener ved aflæsning, hvilket dog er af begrænset karakter, da det foregår i et lukket system. Ved udvidelsen vil foderforbruget stige, men da foderet i sig selv ikke forårsager væsentlige støvgener, vil der ikke ske en forøgelse af eventuelle støvgener ved udvidelsen. Desuden vil den støv, der kommer dels fra staldanlægget og dels fra håndtering af foder hurtigt blive opblandet i luften.

Porten til foderladen vil normalt være lukket, hvorved støv til omgivelserne minimeres. Såfremt blandedanlægget anvendes vil dette ikke øge støv til omgivelserne væsentligt, da der er tale om vådfoder.

Da der sker en stigning i antallet af transportere, kan det ikke udelukkes, at der kan forekomme mere transportstøv lige omkring ejendommen.

Støvgener fra høst vil ikke ændres, da dyrkningen af marker ikke ændres i forbindelse med denne ansøgning.

Vurdering

Det vurderes at den daglige drift ikke vil give anledning til støvgener udenfor ejendommens eget areal. Desuden er afstanden til naboer stor. Der stilles derfor ikke vilkår for støv.

7. Påvirkning fra arealerne og anlægget

Claus Vinther-Nielsen ejer og forpagter samlet set 208,8 ha, hvoraf 169,78 ha kan anvendes som udsprædningsareal. Der er forpagtet arealer fra følgende ejendomme: *Bringtoftevej 11, Lindegårdsvej 12 og Lindegårdsvej 14*

Der er lavet aftaler om udsprædning af husdyrgødning på yderligere 442,6 ha i lokalområdet. Se alle udsprædningsarealer på bilag 3.

Boniteten på udsprædningsarealerne er Jb nr 7. Alle marker er drænede. En del af markerne ligger i nitratklasse og/ eller fosforklasse. For at sikre, at udvaskningen ikke bliver større end angivet, skal sædskifterne fra ansøgningskemaet benyttes (sædskifte S2).

Nedenstående tabel viser, hvordan bedriftens udsprædningsareal er sammensat og hvor mange hektar, der ligger i udpegede og følsomme områder:

Tabel 17 antal hektar (ha) i nitratklasser. Se bilag 6

Jordareal	Nitratklasse 0	Nitratklasse 1	Nitratklasse 3
169,78 ha	81,23 ha	26,67 ha	61,87 ha

Tabel 18 antal ha i fosforklasser. Se bilag 7

Jordareal	Fosforklasse 0	Fosforklasse 1	Fosforklasse 3
169,78 ha	85,11 ha	0,29 ha	84,38 ha

Udover de beskrevne udspretningsarealer ejer/forpagter Claus Vinther-Nielsen brakmarker, der har ligget som brak i flere år og kun bliver afgræsset eller slået. Der spredes ikke gylle på disse arealer.

Der er gylleaftaler med 4 landmænd. I nedenstående tabel 18 er vist hvem der udspreder husdyrgødningen.

Tabel 19

Navn	Adresse	Kg N	Kg P	DE
Claus Vinther	Langagervej 6, 4780 Stege	27.273	4.531	238,52
Jørgen Larsen	Hjelmvej 12, 4780 Stege	5.731	952	50,12
Jens Nielsen	Harebankevej 5, 4791 Borre	12.521	2.080	109,50
Steen Ovesen	Søndersogsvej 66, 4780 Stege	11.526	1.915	100,80
Jørn Ole Petersen	Lindegårdsvej 16, 4780 Stege	8,290	1.377	72,50

Ejendommene Hjelmvej 12, Harebankevej 5 og Søndersogsvej 66 har arealer som er sårbare og der skal derfor udarbejdes særskilte miljøgodkendelser af ejendommenes arealer før de kan modtage og udsprede husdyrgødning (§ 16 godkendelser).

På Claus Vinther-Nielsens udspretningsarealer udbringes 238,52 DE svinegylle. Der udbringes 1,4 DE/ha. Ca. 50 % af arealerne ligger i nitratklasse 1 eller 3 (se bilag 6) hvor der ikke må udbringes fuldt husdyrtryk. Der kan imidlertid kompenseres for dette ved eksempelvis at etablere den tilstrækkelige mængde efterafgrøder til at tilbageholde samme mængde næringsstoffer som nitratklasserne. Der vil derfor blive etableret 3,5 % efterafgrøder udover de lovpligtige efterafgrøder.

Den endelige beregning viser at med tiltaget omkring efterafgrøder er kravet til kvælstof tab til overfladevand overholdt idet Kg N/ha DEmax er lig Kg N/ha DE reel på 32,4 kg N/ha.

Der anvendes fytase i svinefoderet, hvilket reducerer mængden af fosfor i husdyrgødningen.

Kravene vedrørende fosfor er overholdt. Der tilføres 26,7 kg P pr ha og fraføres 26,9 kg P pr ha. Den maksimale tilladte P-overskud er 1,2 kg P/ha/år. Med den udbragte er der et negativt P-overskud på -0,2 kg P/ha/år (se bilag 7).

De nordlige udbringningsarealer afvander til Stege Nor (Noret). De resterende udspretningsarealer afvander til Østersøen. Se bilag 8.

Vurdering

Det vurderes, at der ikke er problemer med fosfor i forhold til det omgivende vandmiljø, da der fraføres mere fosfor via planterne end der tilføres markerne med husdyrgødning. Forudsætningen om at anvende fytase i fodret er stillet som vilkår under foder. Der stilles derfor ikke vilkår om fosfor.

Efterafgrøder er en forudsætning for at der på trods af nitratklasse 1 og 3 kan udbringes 1,4 DE pr ha på alle udspretningsarealerne. Der stilles derfor vilkår om at etablere tilstrækkelige efterafgrøder. Der stilles tillige vilkår om, at efterafgrøderne primært etableres, hvor de gør størst nytte i forhold til det omgivende vandmiljø (nitratklasse 3)

Nitratberegningerne i ansøgningsystemet foretages ud fra hvilket sædskifte der anvendes. For at sikre at der ikke sker anvendelse af et sædskifte, som har større nitratudvaskning end det valgte stilles der vilkår til sædskiftet.

Vilkår:

- 7.1 Der skal på ejendommen etableres 3,5 % efterafgrøder mere end det til enhver tid lovgivningsmæssige krav. Efterafgrøderne skal placeres således, at de giver størst miljømæssig effekt. Altså primært i områder i nitratklasse 3.
- 7.2 Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation for, at der er anvendt sædskifte S2 eller et andet sædskifte der enten har samme eller mindre nitratudvaskning end S2.

7.1 Beskrivelse af natura 2000 områder mv.

Påvirkning fra stald, lager og de anmeldte arealer

Udspretningsarealer samt stald og lager ligger uden for Natura 2000 områder. Den nordlige del af udspretningsarealerne ligger i oplandet til Stege Nor, der er udpeget som EU Habitatområde nr. 179. Udpegningsgrundlaget for habitatområdet er naturtyperne Kystlagune (1150) og Strandenge (1330). Udspretningsarealerne afvander via 5 forskellige vandløb til henholdsvis Stege Nor og Hjelm Bugt (recipient). Der er tillige et Natura 2000 område i Hjelm Bugt (Bøchers Grund). Se bilag 9

Der har indtil nu været spredt husdyrgødning på stort set samtlige ejendommens arealer. Denne udspretning fortsætter.

Beskrivelse af Stege Nor

Stege Nor har ifølge regionplanen en skærpet målsætning, der ikke er opfyldt. Ifølge vandrammedirektivets målsætning skal Stege Nor opnå "god økologisk og kemisk tilstand" i 2015. Det forventes ikke, at denne målsætning kan opnås. Ifølge forhøringsmaterialet til vandplanerne, skal udledningen af kvælstof til Stege Nor reduceres med 15 tons pr. år.

Kvælstof tilføres primært fra landbruget, mens fosfor tilførslen fordeler sig mellem spredt bebyggelse og punktkilder. Der er i Norets sediment ophobet en stor mængde fosfor, der medvirker til en langsommere effekt af de tiltag, som sker i oplandet.

Bundvegetationen er i tydelig fremgang, vegetationen domineres af vandaks. Saliniteten (udtryk for saltindholdet) varierer meget alt efter nedbør, fordampning og tilførslen af saltholdig vand fra Stege Bugt.

Det samlede opland der afleder til Stege Nor er på 2968 ha.

Husdyrbelastningen i oplandet til Stege Nor

Tablet 20. Udvikling i dyreenheder/ha i oplandet til Stege Nor, Hvor nettoimporten af N er negativ betyder at der er fraført mere N fra oplandet end der er tilført.

		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Opland til Stege Nor	DE/ha	0,50	0,43	0,46	0,44	0,38	0,40	0,41
	Nettoimport af N	0,001	0,005	0,004	-0,003	0,003	-0,003	-0,0031

Antallet af DE/ha er faldet lidt fra 2001 til 2002 men har siden ligget nogenlunde stabilt med mindre udsving. I de senere år er der fraført mere kvælstof end der er tilført hvilket kan skyldes, at husdyrgødningen primært er udbragt på andre arealer end dem med tilledning til Noret. Husdyrtrykket ligger dog stadig meget under de 0,7 DE/ha som det er tilladt at udbringe i nitratklasse 3.

Beskrivelse af Hjelm Bugt, herunder Bøchers Grund

Hjelm Bugt har ifølge regionplanen en generel målsætning. Bugten som helhed opfylder ikke målsætningen, enkelte områder opfylder, den nuværende målsætning. Ifølge vandrammedirektivets målsætning skal Hjelm Bugt opnå "god økologisk og kemisk tilstand" i 2015. Det forventes ikke, at denne målsætning kan opnås.

I bugten ligger Bøchers Grund som er et natura 2000 område (nr 208). Der er tale om et rev (marin naturtype).

Bugten påvirkes hovedsageligt i forbindelse med den generelle næringsberigelse fra Østersøen. Der er en moderat forekomst af ålegræs og alsidig forekomst af makroalger.

Saliniteten varierer meget pga. opblandingen mellem det ferske Østersø vand, og det mere saltholdige vand fra Smålandsfarvandet.

Det samlede opland der afleder til Hjelm Bugt er på 6487 ha.

Husdyrbelastningen i oplandet til Hjelm Bugt

For at vurdere om husdyrtrykket i oplandet til som produktionen på Langagervej 6 udleder til er der set på udviklingen af husdyrtrykket pr. 1 km² fra 2001 – 2007.

Tabel 21. Udvikling i dyreenheder/ha i oplandet til Hjelm Bugt. Hvor nettoimporten af N er negativ betyder at der er fraført mere N fra oplandet end der er tilført.

		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Opland til Hjelm Bugt	DE/ha	0,45	0,39	0,38	0,35	0,32	0,34	0,33
	Nettoimport af N	0,029	0,004	0,015	-0,002	0,006	-0,013	0,021

Det ses at antal DE er faldet fra 2001 til 2005, hvorefter det har ligget nogenlunde uændret. Når der ses på nettoimporten af N har der fra 2001 – 2004 været faldende nettoimport af kvælstof. I årene 2005-2007 har tallene været mere svingende. Antallet af DE i 2001 var 0,45 pr ha mens det i 2007 var reduceret til 0,33.

Ejendommens udspretningsarealer som afvander til Hjem Bugt alle på nær arealet til ejendommen, Bringtoftevej 11 i nitratklasse 0, hvilket betyder at der må udbringes 1,4 DE/ha på langt størstedelen af disse arealer.

Det forpagtede areal på 26,67 ha fra ejendommen, Bringtoftevej 11 afvander til Hjelm Bugt men afvandingen sker umiddelbart ud for Bøchers Grund, som er Natura 2000 område (marint område - rev). De udspretningsarealer som afvander umiddelbart ud for revet er udlagt til nitratklasse 1, hvor der kun må udbringes 85 % af det fulde husdyrtryk på 1,4 DE/ha.

På de samlede landbrugsarealer der afvander til Hjelm Bugt er husdyrtrykket på 0,33 DE/ha, hvilket ligger meget under de 1,4 DE/ha, som det er tilladt at udbringe i nitratklasse 0.

Påvirkning af bilag IV arter

I henhold til habitatdirektivets bilag IV må arter opført på denne liste samt deres yngle- og rasteområder ikke beskadiges eller ødelægges.

Springfrø og Stor Vandsalamander er almindeligt forekommende i Vordingborg Kommune. Det er derfor forventeligt, at de lever eller yngler i vandhuller, der kan blive påvirket af denne husdyrproduktion. Padder vandrer alt efter art normalt op til 3 km for at finde egnede ynglevandhuller.

Padder har brug for mindre fladvandede og lysåbne søer/ vandhuller, hvor forårssolen kan hæve vandtemperaturen tidligt på året. Den væsentligste trussel for dem er eutrofiering (næringsberigelse) af vandhullerne. Med en større næringsbelastning sker der en forøget tilgroning af vandhullerne, hvor vegetationen i første omgang skygger for solen og siden hen helt vil kunne fortrænge vandspejlet.

Næringsstofferne kommer til vandhullerne i form af luftbåren ammoniak, som en direkte overfladeafstrømning og som udvaskning.

Vordingborg Kommune har ikke registreret padder i vandhullerne i nærheden af udspretningsarealerne. Vi har ikke kendskab til forekomst af andre bilag IV arter i området.

Af Miljøstyrelsens vejledning fremgår det, at hvis alle almindelige forudsætninger for udbringning er opfyldt og der ikke kan konstateres direkte tilledning af næringssalte, der ligger ud over hvad der normalt kan forventes fra et markareal, vil en sådan påvirkning normalt være tilladt i forhold til beskyttelse af bilag IV arter.

Hovedparten af vandhullerne i nærheden af anlægget og i nærheden af udspretningsarealerne er, bedømt ud fra luftfoto, under kraftig tilgroning med træer og buske og derfor sandsynligvis ikke potentielle yngle- eller rastelokalitet for bilag IV padder.

Økologiske forbindelser

De mest østlige udspretningsarealer er beliggende i en økologisk forbindelse. Se bilag 10. Jvf. kommuneplansretningslinjerne skal etablering af større tekniske anlæg her undgås eller placeres så spredningsmuligheder ikke forringes. Kvaliteten af de økologiske forbindelser skal forbedres gennem naturpleje, naturgenopretning og tilskud til miljøvenlig drift. Arealerne har hidtil modtaget husdyrgødning. En fortsættelse af denne praksis hindrer ikke at arealernes kvaliteter i fremtiden kan forbedres via førnævnte tiltag.

Samlet vurdering

Stege Nor

En del af ejendommens udspretningsarealer afvander til Natura 2000 området, Stege Nor. Der er tale om et areal på 61,87 ha som hele tiden har været anvendt til udspretning af husdyrgødning. Arealerne er en del af de samlede landbrugsarealer i området på 2968 ha som afvander til Noret.

Det betyder at afvanding fra udspretningsarealerne står for 2 % af de landbrugsarealer som afvander til Stege Nor, hvilket er at betragte som et mindre område. I forbindelse med denne godkendelse vil der fremover kun kunne udbringes 50 % af den mængde husdyrgødning, der tidligere har måttet udbringes på arealerne, da de nu bliver omfattet af kravene om nitratklasser.

Desuden udspreddes der i oplandet til Stege Nor kun 0,41 DE/ha hvor der max med indførelsen af nitratklasser må udspreddes 0,7 DE/ha

På baggrund af at arealerne gennem en lang årrække har været anvendt til udspretning af husdyrgødning og afvandingen nu halveres via nitratklasserne vurderes det at kvælstofpåvirkningen af Noret fra ejendommen falder. Der har i 2007 været en udspretning på de samlede arealer i oplandet til Stege Nor på 0,33 DE/ha hvilket er langt lavere end den fastsatte max tilledning via nitratklasserne på 0,7 DE/ha. Det vurderes derfor at den generelle husdyrtæthed i området er lav og at der ud fra den betragtning er plads til udvidelsen.

Ejendommen Langagervej 6 udspreder kun på 2 % af det samlede areal der udleder til Noret og det vurderes derfor at ejendommen ikke har en væsentlig indflydelse på den samlede tilstand for Noret. På længere sigt vil alle større husdyrbrug i området blive omfattet af kravet om nitratklasser, hvilket vurderes at mindske den samlede næringstoffløbelse fra husdyrbrug til Noret væsentligt.

Hjelm Bugt

Det resterende udspretningsareal til ejendommen afvander til Hjelm Bugt. Disse arealer har ligeledes gennem mange år været anvendt til udspretning af husdyrgødning.

Hjelm Bugt er ikke omfattet af nitratklasser, da der ikke er tale om et Natura 2000 område. I Hjelm Bugt ligger Bøchers Grund som er rev, der er udpeget til Natura 2000 område. De udspretningsarealer som afvander umiddelbart ud til Bøchers Grund er udlagt til nitratklasse 1, hvor der kun må udbringes 85 % af det fulde husdyrtryk på 1,4 DE/ha.

Da arealerne tilføres samme mængde husdyrgødning som hidtil og et areal på knap 27 ha tilføres mindre vurderes påvirkningen af Hjelm Bugt generelt at være uændret men dog en smule faldende ud for Bøchers Grund (nitratklasse 1).

Desuden udspreddes der i oplandet til Hjelm Bugt samlet set kun 0,33 DE/ha, hvor der må i henhold til de almindelige regler for udspretning må udspreddes 1,4 DE/ha og i oplandet ved Bøchers Grund 1,2 DE/ha. Det vurderes derfor at den generelle husdyrtæthed i området er lav og at der ud fra den betragtning er plads til udvidelsen

Der er samlet set 106,91 ha af udspretningsarealerne som afvander til Hjelm Bugt. Det samlede landbrugsareal, der afvander til Hjelm Bugt er på 6484 ha. Det svarer til at ejendommens udspretningsarealer står for 1,6 % af den samlede afvanding til Hjelm Bugt. I Miljø og Statusplanerne for Storstrøms Amt har man vurderet at påvirkningerne fra landbrug til Hjelm Bugt i forhold til Østersøens generelle næringsindhold af kvælstof er lille. På baggrund af at ejendommen kun står for tilledning fra 1,4 % af de samlede landbrugsarealer som tilleder til Hjelm Bugt samt landbrugets samlede tilledning til Hjelm Bugt/Østersøen vurderes som værende af mindre betydning set i relation til den samlede næringstoffbelastning af Østersøen vurderes ejendommen ikke at påvirke Hjelm Bugt væsentligt.

Ammoniakfordampning for udbringning af gylle:

En mindre del af det kvælstof, der fordampes fra den udbragte gylle, føres med vinden og afsættes (deposition) på de beskyttede naturarealer i og uden for Natura 2000 området. Det vurderes at naturarealer inden for en afstand af 1 km fra udspretningsarealerne vil blive påvirket ved udspretning af gylle. Denne kvælstofbelastning favoriserer de kvælstofkrævende arter som f.eks. Stor Nælde, der vil kunne udkonkurrere de sårbare og sjældne arter, der er karakteristiske for de næringsfattige naturtyper og på sigt føre til en natur med et mindre varieret naturindhold.

Da Bøchers Grund er et rev (marin naturtype) vil ammoniakdeposition fra udspretning af husdyrgødning ingen indflydelse have på revet.

Bilag IV arter

Vordingborg Kommune har ikke kendskab til bilag IV arter i eller omkring udspretningsarealerne og det vurderes derfor ud fra ovenstående, at projektet ikke påvirker eventuelle bilag IV-arter.

Økologisk spredningskorridor

Vordingborg Kommunen vurderer at der ikke er basis for at stille vilkår i forhold til områdets status som økologisk forbindelseslinje, da der ikke bebygges på arealet og den hidtidige praksis fortsætter.

7.2 Nitrat til grundvand

En enkelt mark ligger i områder med særlig drikkevands interesse mens de fleste af de øvrige marker ligger i et område med almindelig drikkevandsinteresser. Området forventes dog opgraderet til område med særlig drikkevandsinteresser. Der er dog udspretningsarealer som ligger meget kystnært og som kun har begrænset drikkevandsinteresse.

I forbindelse med indsatskortlægningen på grundvandsområdet kan det forventes at områder syd for Noret som pt. ligger i områder med drikkevandsinteresse bliver opgraderet til at være områder med særlig drikkevandsinteresse. Se bilag 11

Ejendommen og de omliggende marker ligger ved Råbylille vandværksboringer og der bør tages hensyn til dem m.h.t. fredningsbælter. I forbindelse med "Grøn Vækst" er der forslag om at de nuværende afstandskrav til beskyttelse af boringer udvides fra 10 m til 25 m.

Ingen af udspretningsarealerne ligger indenfor nitratfølsomme områder i forhold til grundvandsbeskyttelsen.

Vurdering

Det vurderes på baggrund af ovenstående at udvidelsen af dyreholdet ikke vil medføre nitratproblemer i forhold til grundvandet og der stilles derfor ikke vilkår til beskyttelse af nitratfølsomt grundvand.

7.3 Påvirkning af vandløb

Udbringnings- og afgrænsningsarealerne ligger i oplandet til 5 vandløb Tilløb til (T.T.) Hjelm Bugt 1248, Vagtboløbet, Oddermose vandløb, Råbylille Kanal og T.T. Stege Nor v. Skelbæk Bro.

Det er dog kun udbringningsmarkblokken v. Råbylille Kanal, der ligger helt op til et åbent stræk. Der er også marker op til Vagtboløbet men der udspreddes ikke husdyrgødning på disse

Råbylille Kanal og Oddermose vandløb er pumpekanaler. Vagtboløbet og T.T. Hjelm Bugt 1248 er sommerudtørrende. T.T. Stege Nor v. Skelbæk Bro er 100 % rørlagt.

Vandløbene er C målsat, dvs. deres hovedformål er afledning af vand, og der er dermed ingen krav til hvilke fisk, der skal kunne leve i vandløbet. Med målsætningen følger et krav til dyrelivet i vandløbet, der defineres som Dansk Vandløbs Fauna indeks, DFVI, også kaldet faunaklasse. DVFI har en skala fra 1 til 7, hvor 1 er næsten intet dyreliv og kun arter, der kan tåle meget forurenede og iltfattigt vand, og hvor 7 er helt rent og rislende iltholdigt vand. Vandløb med en C målsætning skal opnå en DVFI værdi på 4. Råbylille kanal skal dog kun opnå en DVFI på 3. Kort over vandløb og søer kan ses på bilag 12

Målsætningen er opfyldt i Råbylille Kanal men ikke i de øvrige vandløb. Dette skyldes, dog hovedsageligt pumpen og sommerudtørringen.

Ifølge forhøringen til vandplanerne er Oddermose vandløb og Råbylille kanal udpeget som stærkt modificerede vandløb, hvilket vil sige, at der frem til 2015 kun stilles krav til ingen yderligere forringelse af forholdene. De øvrige vandløb stilles der krav om en DVFI-værdi på 5.

Vurdering

En del af det kvælstof og fosfor, der udvaskes fra den udbragte gylle, ender i Stege Nor og Hjelm Bugt, der ikke opfylder deres målsætninger. Desuden skal de som Natura 2000 område opnå gunstig bevaringsstatus og som kystvand opnå god økologisk og kemisk tilstand.

Vandløbene kan få yderligere forringede vandkvalitet ved en øget næringsbelastning. Dette er der taget højde for, for de markblokke, der ligger i nitratklasse 3.

Udspretningsarealerne afvander til vandløb, der ikke opfylder deres målsætninger. Det forventes dog at nitratklasserne vil have en positiv effekt på vandløbenes påvirkning med næringsstoffer. Der stilles ikke vilkår til driften for at beskytte vandløbene yderligere.

8. Bedste tilgængelige teknik (BAT).

Miljø- og ressourcestyring bygger på en helhedsvurdering ud fra et princip om at stræbe mod renere teknologi i landbrugsproduktionen. Det drejer sig om at minimere anvendelsen af energi, vand, næringsstoffer, pesticider således at tabene til omgivelserne bliver så små som muligt, under hensyntagen til proportionalitetsprincippet.

Ammoniak:

Der etableres overbrusning i alle nye staldafsnit, dette sænker temperaturen og styre gødeadfærd, hvilket formindsker ammoniakfordampningen. Der er delvist spaltegulv med 1/3 gulv den nye stald og der etableres biologisk delvis luftrensning i den nye stald, hvilket reducerer ammoniakfordampningen. Der nedrives i forbindelse med projektet 2 gamle stalde med fuldspalter hvorfra ammoniak fordampningen er stor.

Nitrat:

Miljøstyrelsen har i forbindelse med de nye udmeldinger omkring BAT fundet, at med hensyn til nitrat så er IPPC-direktivet implementeret i dansk lovgivning. Det er sket via vandplanernes hvor er indført harmonikrav, udnyttelsesprocenter, efterafgrøder, gødningsnormer, gødningsregnskaber samt udbringningstidspunkter og metoder. Yderligere tiltag på dette område har Miljøstyrelsen meldt ud vil uforholdsmæssige dyre i forhold til miljøeffekten og dermed er det ikke i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet.

Energiforbrug:

For at reducere energiforbruget opsættes der sensorer på udendørs belysning, så belysningen er behovsstyret ved forrummet. Staldbelysningen, der så vidt muligt er lavenergibelysning, rengøres efter hvert hold, så nytteværdien af belysningen er optimal ift. energiforbruget.

Der er etableret temperaturstyret undertryksventilation som altid kun kører, med det minimale behov og dermed holdes energiforbruget lavt. I den nye stald etableres frekvensstyring, hvilket mindsker energiforbruget. Ventilation rengøres også i forbindelse med holdskift og serviceres efter aftale med leverandøren, således at der ikke bruges unødigt meget strøm.

Staldene opvarmes som udgangspunkt kun, når der går smårise i sektionen. Det er endvidere planlagt at gennemgå ejendommen med en energikonsulent for vurdering af mulighed for yderligere besparelser.

Fravalgt BAT

Intet.

Vandbesparende foranstaltninger

Rengøring af stalde foretages når en sektion tømmes, ca. 3 gange årligt ved iblødsætning, udlægning af sæbeskum og efterfølgende højtryksrensning. Regelmæssig kontrol-, eftersyn- og reparation af drikke-

vandsanlæg samt opsætning af vandalarm for at undgå spild, brug af drikkenipler, registrering af vandforbrug.

Fralagt BAT

Intet.

Foder:

Foder, tilvækst, medicinering, dyr ind og dyr ud af ejendommen planlægges, styres og registreres løbende. Fodringen planlægges i samarbejde med en foderkonsulent, så der kun bruges nøjagtig den mængde foder og de mineraler dyrene har brug for. Således sker der ikke en overforsyning med foder, som vil ende i gyllen som uudnyttede næringsstoffer. Der føres mængdeopgørelse af medicinforbrug i samarbejde med en dyrlæge. Antal dyretransporter opgøres kvartalsvist fra CHR-registret og vejesedler (E-kontrol) skrives løbende over på lister. Ved modtagelse af foder gemmes indlægssedler.

Der er fytase i foderet, hvilket betyder at fosforoptagelsen for dyrene er bedre og at der således ledes mindre mængder fosfor til det omgivne vandmiljø.

Fralagt BAT

Der er ikke tilsat benzoesyre til foderet, da det er dyrt set i forhold til den ammoniakreduktion det kan give. Desuden vil en større mængde benzoesyre i smågrisenes foder påvirke smagen af foderet u hensigtsmæssigt.

Der reduceres ikke i råprotein, da det med den type foder, der anvendes ikke vil være praktisk muligt at dokumentere et fastlagt niveau.

Management / egenkontrol

Der anvendes et Skjold-anlæg, der vha. et it-baseret program styrer foderblandeprocessen og fodertildelingen. Registreringer fra dette program danner basis for effektivitetsrapporter.

Den jævnlige rengøring og visuelle kontrol sikre, at der ikke opstår ressourcspild. Rengøring i og omkring bygningerne og siloer foretages jævnligt, med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.

Der bruges mindst mulig vand til overbrusning. Overbrusning bruges som køling af grisene de varmeste måneder af året (nedsætter ammoniakfordampning og energiforbrug til ventilation). Overbrusning bruges ligeledes til adfærdsregulering ved indsættelse i stier samt ved optræk til tilsmudsning i en sti.

- Der foretages daglige tjek og vedligeholdelse af anlægget.
- Ventilations-/strømsvigtssalarmer afprøves minimum månedligt.
- Døde grise bortskaffes 1 gang ugentligt eller efter behov.
- Affald placeres i minicontainer, der tømmes efter behov. Der er fast aftale med et renovationsfirma. Der er for beboelsen aftale om offentlig renovation.
- Medarbejderne orienteres om miljøkravene til bedriften og er ligeledes orienteret om indholdet i beredskabsplanen, der ajourføres årligt eller når vigtige telefonnumre ændres.
- Eventuelle medarbejdere uddannes og holdes løbende ajour med nye krav og regler.
- Energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet. Vandforbrug registreres kvartalsvis årligt.

Fralagt BAT

Intet.

Uheld og driftsforstyrrelser: Der er lavet beredskabsplan, der omfatter håndtering af ikke planlagte emissioner og hændelser. Medarbejdere instrueres i forebyggelse af driftsforstyrrelser samt i beredskabsplanens indhold.

Opbevaringsteknik

Der etableres naturligt flydelag i alle gyllebeholdere. Gyllebeholderne er stabile beholdere, lavet af typegodkendt beton, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger. Beholdernes bund og vægge er

tætte og beskyttet imod tæring. Der er ingen ventiler i gyllebeholderen. Gyllen røres kun lige før tømning af beholderen.

Gyllen suges op, hvorfor der ikke er mulighed for overløb. Der foretages lovpligtigt eftersyn og vedligeholdelse og der føres logbog over flydelaget.

Fravalgt BAT

Intet.

Udbringning

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, så det sikres, at mængden af gødning er tilpasset afgrødens forventede behov. I planen tages der hensyn til jlb nr., sædskifte, vanding, planternes udbytte og kvælstofudnyttelse.

Ansøger vil søge den mest optimale form for udbringningsteknik, placering af sædskifte og benytte de mest optimale vejrforhold, således fordampningen af ammoniak reduceres mest muligt og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig.

Der kan forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvor der er udbragt gylle. Omfanget vil afhænge af temperatur, vindforhold og evt. nedbør. Eftersom gylle køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre ammoniakfordampning og hurtigere optagelse i planterne.

Gyllen udbringes primært med slæbeslanger. I vårsæd nedfældes gyllen.

Der udkøres ikke gylle på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket areal. Der er ingen stærkt hældende arealer, og der holdes som minimum 2 meter bræmmer til vandløb og søer.

Der bringes som hovedregel ikke gylle ud i weekenden, sker det undtagelsesvis vil naboer blive oplyst om det inden udbringningen. Der tages hensyn til naboer ift. vindretning, når der køres gylle ud.

Fravalgt BAT

Intet.

Staldsystemer

To eksisterende stalde bevares og der opføres en ny stald. De to utidssvarende stalde nedrives.

Den ældste stald (stald nr. 3) er opført med 50 % fast gulv (skrånende) og spalter i resten af stalden. Stalden skal fortsat anvendes til slagtesvin. Denne type stald er omfattet af BAT-byggeblad nr. 106..04.52 "Delvist spaltegulv ved 1/3 spalteareal" og staldsystemet er derfor at opfatte som BAT. Byggebladet tager udgangspunkt i en ammoniakreduktion på 15 % i forhold til referencestalden.

Stald nr. 4. som den nyeste stald på ejendommen i øjeblikket har 1/3 fast gulv, 1/3 miljøspalter (større mellemrum end ved almindelige spalter) og 1/3 almindelige spalter. Stalden anvendes nu til slagtesvin. Det er planen at stalden i fremtiden skal anvendes på den måde at når smågrisene kommer ind opfedes de til ca. 30 kg i den enkelte sti. Herefter vil 50 % blive tilbage i stien mens de andre 50 % enten vil blive flyttet til stald nr. 3 eller solgt til videre opfodning på anden ejendom.

Der sker to ændringer i stald nr. 4 ved at gennemføre den ændrede drift. Der kommer en flytbar overdækning i ¼ af hver sti som anvendes til hule for smågrisene. Overdækningen flyttes når de overgår til at være slagtesvin. Der ændres altså ikke grundlæggende på staldsystemet som er omfattet af BAT byggeblad nr. 106.03-52 "to-klimastald med delvist spaltegulv". Denne staldtype har en forventet ammoniakreduktion på 30 % i forhold til en referencestald.

Den nye stald (stald nr. 5) skal rent driftsmæssigt fungere efter samme princip som stald nr. 4. Stalden vil få et gulv system med 25-49 % fast gulv, hvilket reducerer ammoniakfordampningen i forhold til referencestaldsystemet (drænet gulv).

Der etableres delvis luftrensning (biologisk) i denne stald. Dette reducerer ammoniakfordampningen fra denne stald med yderligere 52 %.

Gyllen udsluses fra stier, således at gylleniveauet ikke overstiger 30 cm af hensyn til dyrevelfærd. Der pumpes samtidig fra fortank til lager i gyllebeholderen. Selve udslusningen vha. træk og slip og pumpning til gyllebeholder tager maksimalt en time pr. gang.

Delvis luftrensning og 1/3 fast gulv er primært valgt fordi Vordingborg Kommune har vurderet at den nye stald skal leve op til de vejledende BAT niveauer for nye slagtesvinestalde på § 12 godkendte landbrug i henhold til den kommende vejledning som pt. er i høring. Oprindeligt var der valgt delvis spaltegulv med gyllekøling i den nye stald, hvilket betød at den samlede produktion levede op til det almindelige reduktionskrav på 25 %, men på baggrund af Vordingborg Kommunes krav til opfyldelse af BAT-niveauer har ansøger valgt at etablere delvis luftrensning i den nye stald.

Den endelige beskrivelse af anlæggets tekniske data udarbejdes, når den endelige leverandør er valgt. Krav til anlæggets drift, vedligeholdelse og procedurer i forhold til driftsstop og opsamling af data planlægges i samarbejde med leverandøren. Der opsamles datalog for driftstid og strømforbrug.

Fravalgt BAT

Gylleforsuring

Der er ikke valgt gylleforsuring, da der er valgt delvis luftrensning som er en mere hensigtsmæssig løsning i dette projekt. Etablering af forsuring vil være en meget dyr løsning. Etableringsomkostningerne er store og driftsomkostningerne er ligeledes store, bl.a. fordi der skal indkøbes store mængder svovlsyre. Teknologien er stadig forholdsvis ung og der har været en del driftsproblemer med de anlæg, der er etableret i Danmark. Det er økonomisk uproportionalt at investere i en usikker teknologi.

Gyllekøling

Gyllekøling har været overvejet som BAT teknologi i den nye stald. Ikke mindst da anlægget har den fordel at overskudsvarmen kan anvendes til opvarmning af hulerne til smågrise samt til varmt vand.

Det er imidlertid vurderet at hvis ejendommen skal leve op til det BAT-niveau som der er lagt op til i Miljøstyrelsens vejledning om BAT "Standardvilkår for konventionel produktion af slagtesvin i gyllesystemer-omfattet af § 12 i husdyrloven" skal der reduceres omkring 41 % ammoniak fra slagtesvinene i den nye stald. Et så kraftigt reduktionsniveau kan ikke opnås med gyllekøling i den pågældende stald. Dette nås i stedet med valg af gulvtype og etablering af delvis biologisk luftrensning.

8.1 Samlet vurdering af BAT

Vordingborg Kommune vurderer at ejendommen lever op til BAT på såvel eksisterende som nye stalde samt at ejendommen lever op til de BAT –niveauer som der er lagt op til i Miljøstyrelsens nye vejledning.

De to ældste og mest miljøbelastende stalde nedrives. De to eksisterende stalde som bevares lever begge op til BAT i forhold til et referencestaldsystem. Stald nr. 3 lever op til BAT-byggeblad nr. 106.04.52. Stald nr. 4 lever op til byggeblad nr. 106.03-52 "to-klimastald med delvist spaltegulv". De to eksisterende stalde er altså omfattet af BAT og vurderes at leve op til det krævede BAT-niveau. Yderligere tiltag omkring BAT vurderes ikke at være realistiske for de to eksisterende stalde

Gyllekøling kan alene etableres på nye stalde. Installation af biologisk luftvasker vil kræve en voldsom ombygning som set i relation til staldenes restlevetid ikke vurderes at være fornuftige. Ligeledes vil gylleforsuring være en stor investering set i relation til prisen sammenholdt med staldenes alder.

Den nye stald (nr. 5) etableres med et gulv system med 1/3 fast gulv hvilket der reducerer ammoniakfordampningen med 19 % i forhold til referencestald. Der etableres delvis luftrensning (biologisk) i denne stald. Dette reducerer ammoniakfordampningen fra staldanlægget yderligere 52 %. Sammenlagt vil gulv og biologisk luftrensning leve op til de stillede BAT-krav for nye stalde som forventes vedtaget.

Med hensyn til foder er der stillet vilkår om at der skal anvendes fytase som øger optagelsen af fosfor i grisen og dermed kommer der mindre fosfor i gødningen og i sidste ende på markerne. Fytase regnes som BAT.

Med hensyn til opbevaring af husdyrgødning, udspreddning af husdyrgødning, nitrat, beredskab samt management vurderes det ud fra de beskrevne rutiner og arbejdsgange at ejendommen lever op til BREF notatets krav og dermed er at betegne som BAT.

nsøger er fokuseret på hvordan der kan spares på ressourcer. Der er fokus på henholdsvis vand og energi. Og der er allerede sparet en del. Der er stillet enkelte vilkår for at mindske forbruget og der er planer om at ejendommen skal gennemgås af en energikonsulent for at finde yderligere muligheder for besparelser. Vordingborg Kommune vurderer, at der i høj grad anvendes BAT indenfor energi og vand.

9. Alternative løsninger og 0-alternativet

Der vurderes ikke at være andre lige så hensigtsmæssige placeringer af den nye stald. En forlængelse/udbygning af den eksisterende stald vil være uhensigtsmæssig, da man dermed får en meget lang bygning, som dels virker uharmonisk i landskabet og som dels kommer forholdsvis tæt på den sydlige nabo. Det er vurderet at den valgte placering er optimal, da hele staldanlægget hermed ligger samlet.

For at have tilstrækkelig gylleopbevaringskapacitet, ansøges der om opførsel af en ny gyllebeholder på 4.000 m³. Det vurderes at det af landskabelige hensyn og muligheden for at pumpe gylle til alle beholdere er bedst at placere den nye beholder ved siden af staldanlægget og de allerede eksisterende gyllebeholdere.

Såfremt det planlagte projekt ikke gennemføres vil den nuværende produktion fortsætte. 0-alternativet vil betyde en fastholdelse af det nuværende dyrehold og en fortsat udbringning af den nuværende mængde husdyrgødning fra denne ejendom.

10. Husdyrbrugets ophør

I forbindelse med et eventuelt ophør af husdyrproduktionen vil stalde, gyllekanaler, siloer og lade blive tømt og rengjort. Desuden vil ejendommens bygninger blive vedligeholdt eller evt. vil driftsbygningerne blive fjernet, således at ejendommen ikke forfalder. Endvidere vil gyllebeholdere blive fjernet, når de ikke længere anvendes til jordbrugsmæssige formål, medmindre andet aftales med kommunen.

Vilkår

- 10.1 Ved virksomhedens ophør skal der udføres følgende forureningsbegrænsende foranstaltninger:
- Gyllebeholdere, fortank med rørsystemer, gyllekanaler / kummer m.v. skal tømmes og rengøres
  - Alle staldafsnit skal tømmes for husdyrgødning, der bortskaffes efter reglerne om udbringning af husdyrgødning.
  - Stalde og fodersiloer skal tømmes og rengøres.

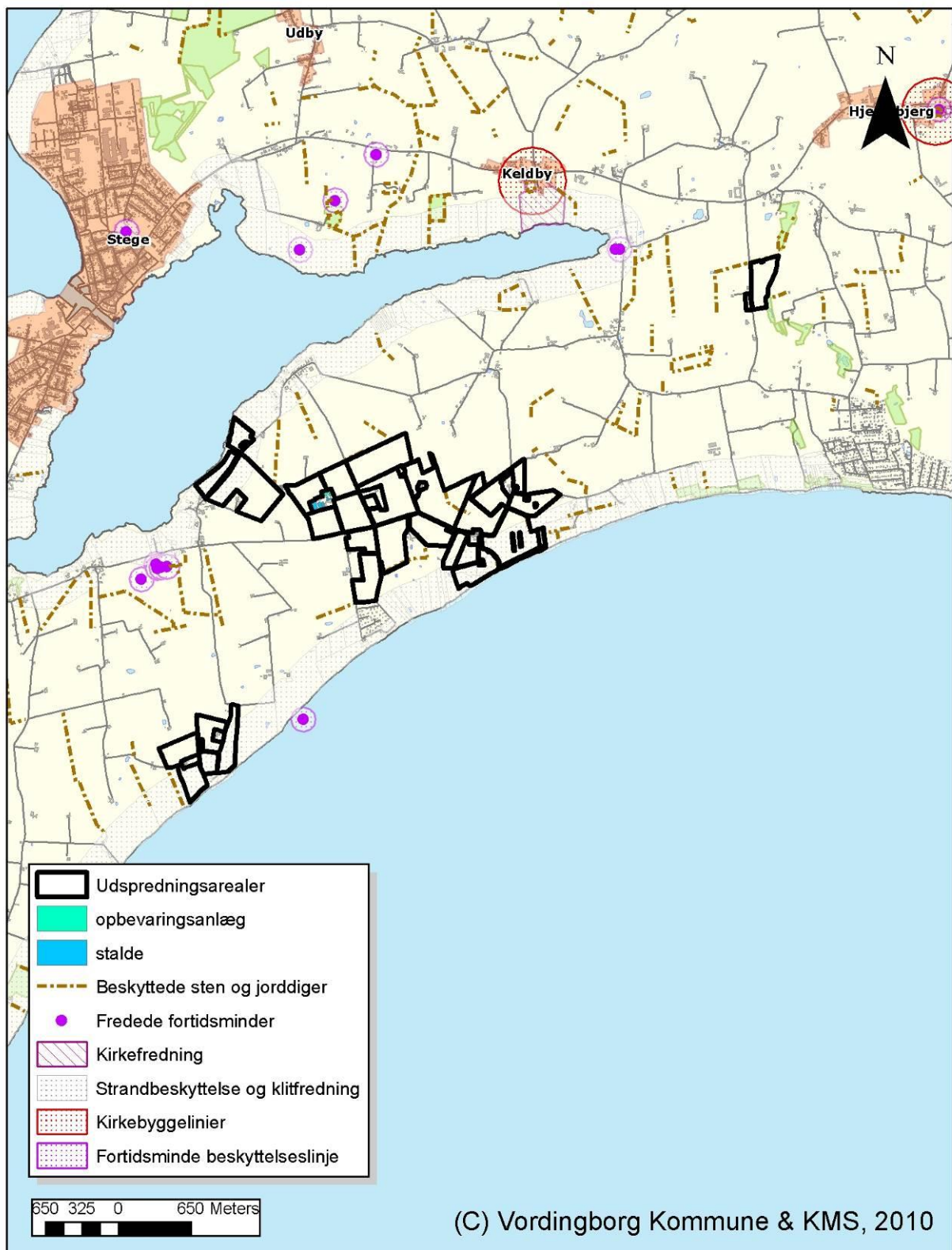
Bilag 1a. Luftfoto over ejendom og planlagt byggeri

Bilag 1b.

Situationsplan over ejendommen

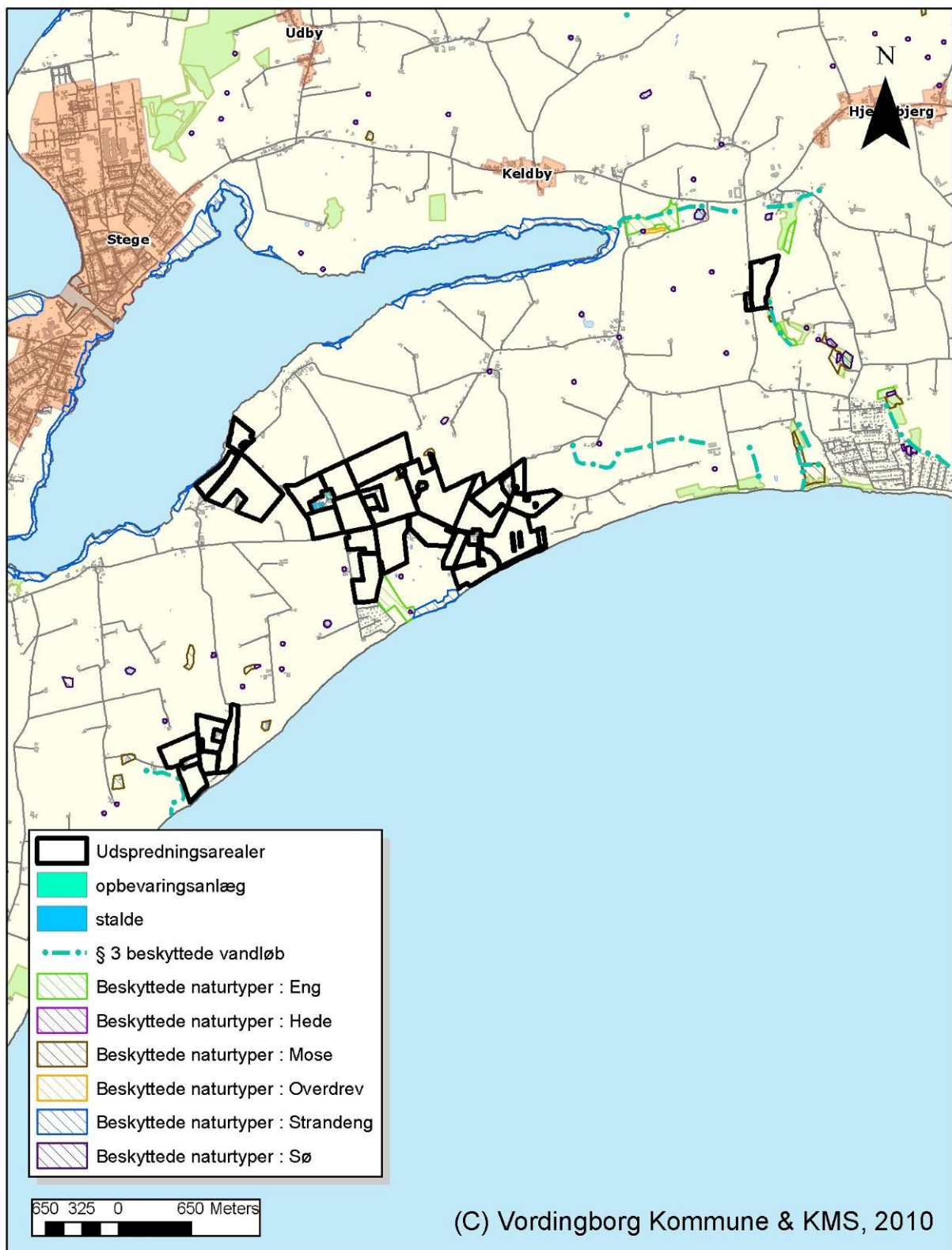

Bilag 2. Bygge- og beskyttelseslinier, fredninger mv.

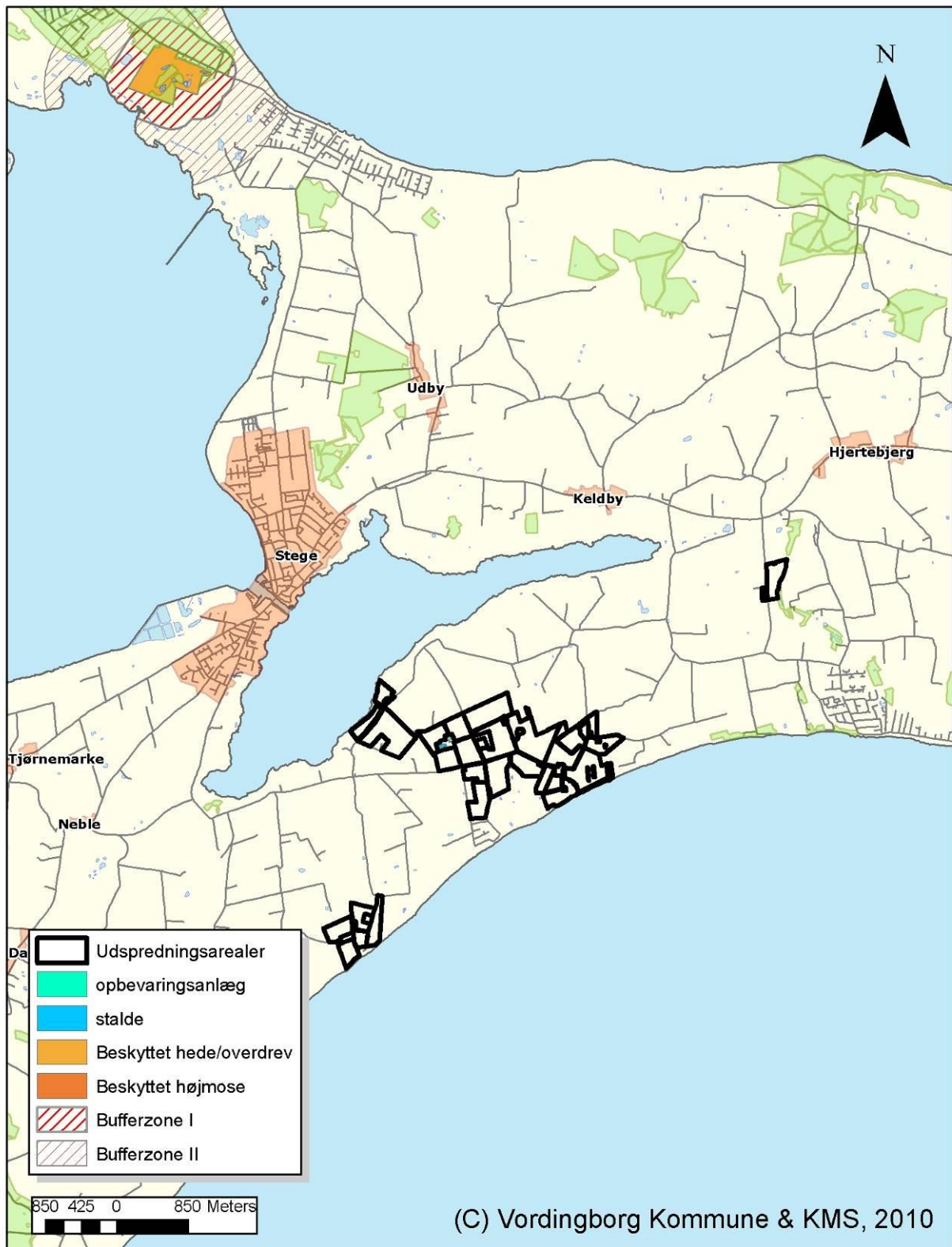

Bilag 3. Samlede udspretningsarealer og transportveje

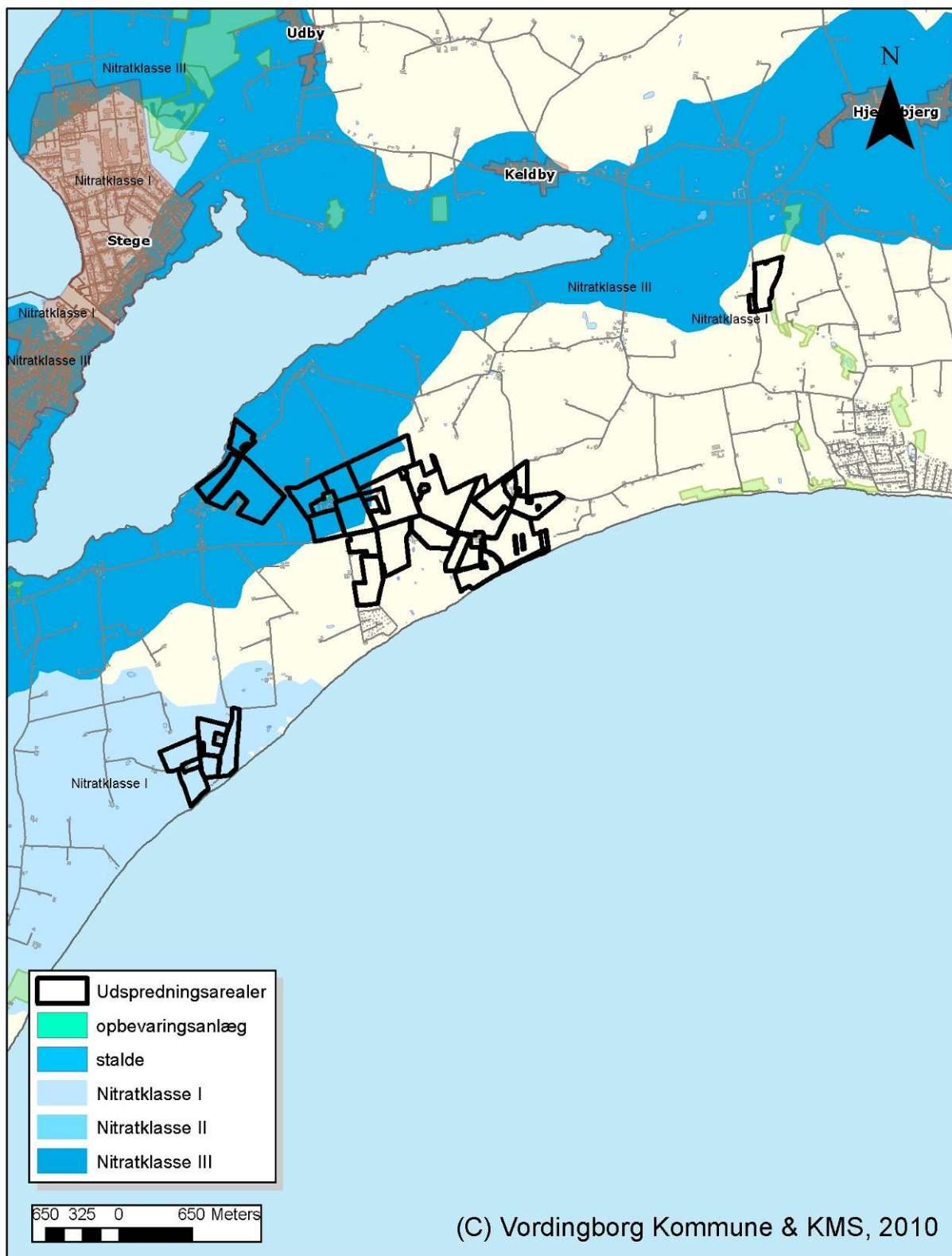
Bilag 4. Områder omfattet af § 3 i naturbeskyttelsesloven

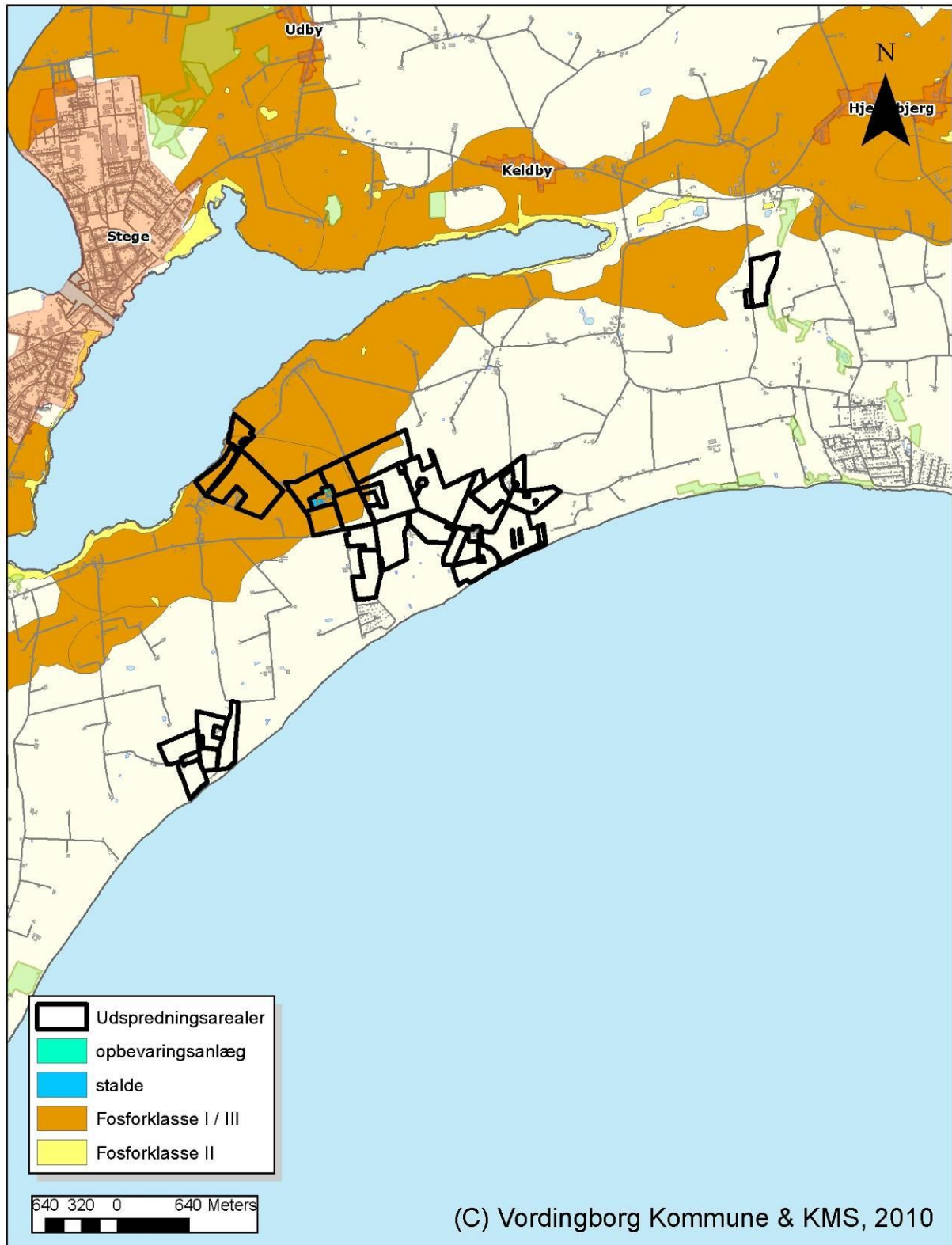
Bilag 5. Bufferzoner for § 7 områder i forhold til ammoniakdeposition

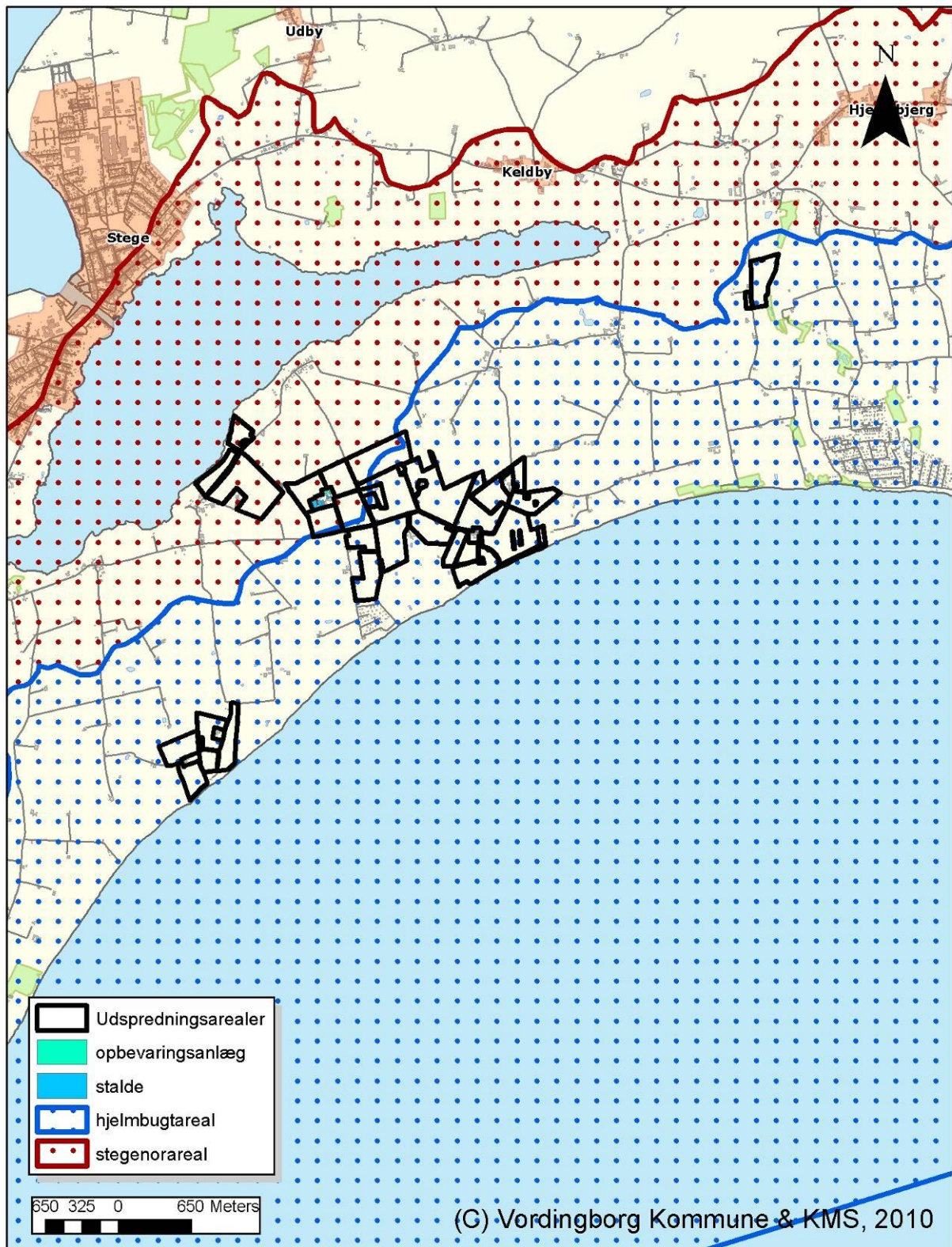
Bilag 6. Kort over nitratklasser

Bilag 7. Kort over fosforklasser

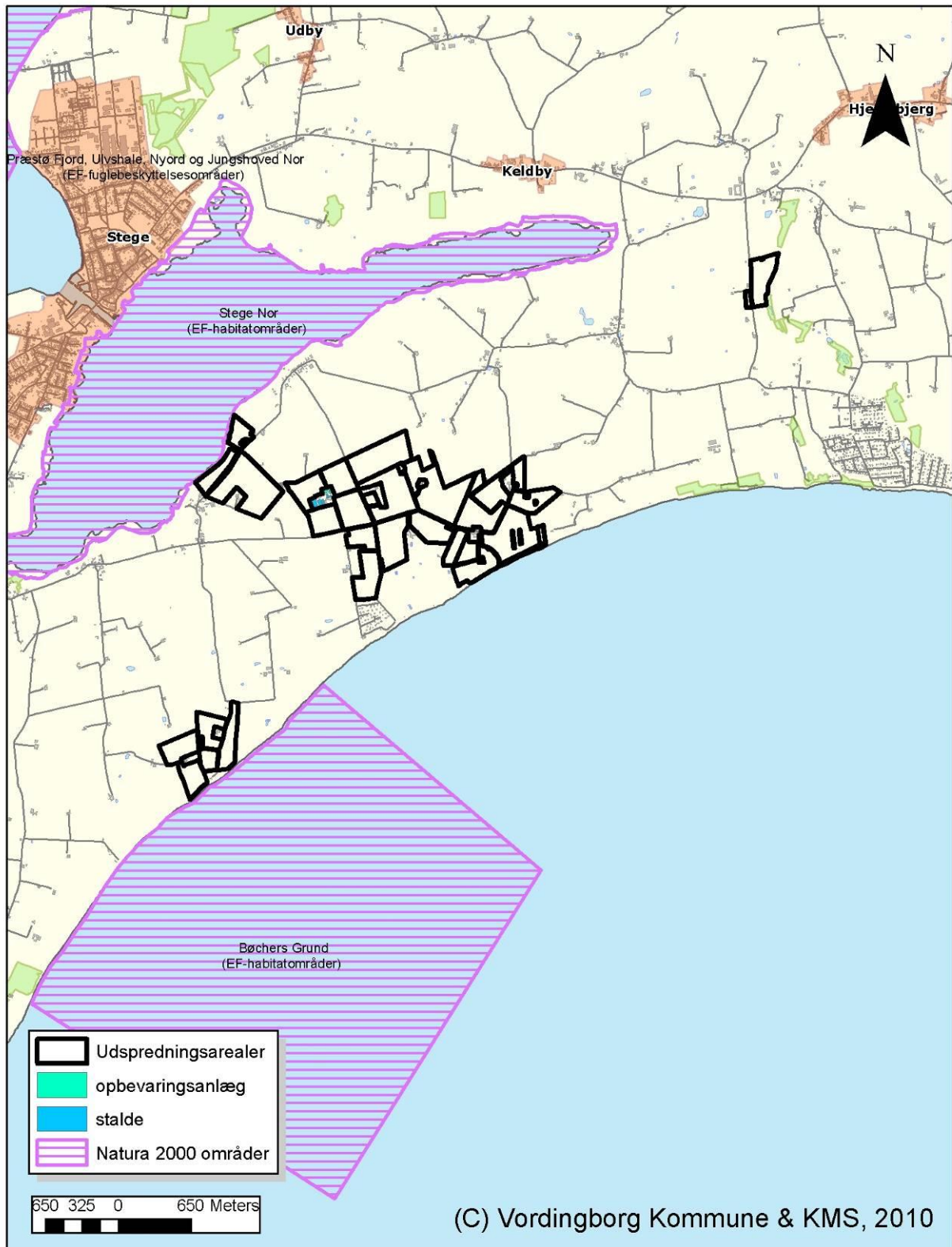

Bilag 8. Kort over afvanding til kystoplände

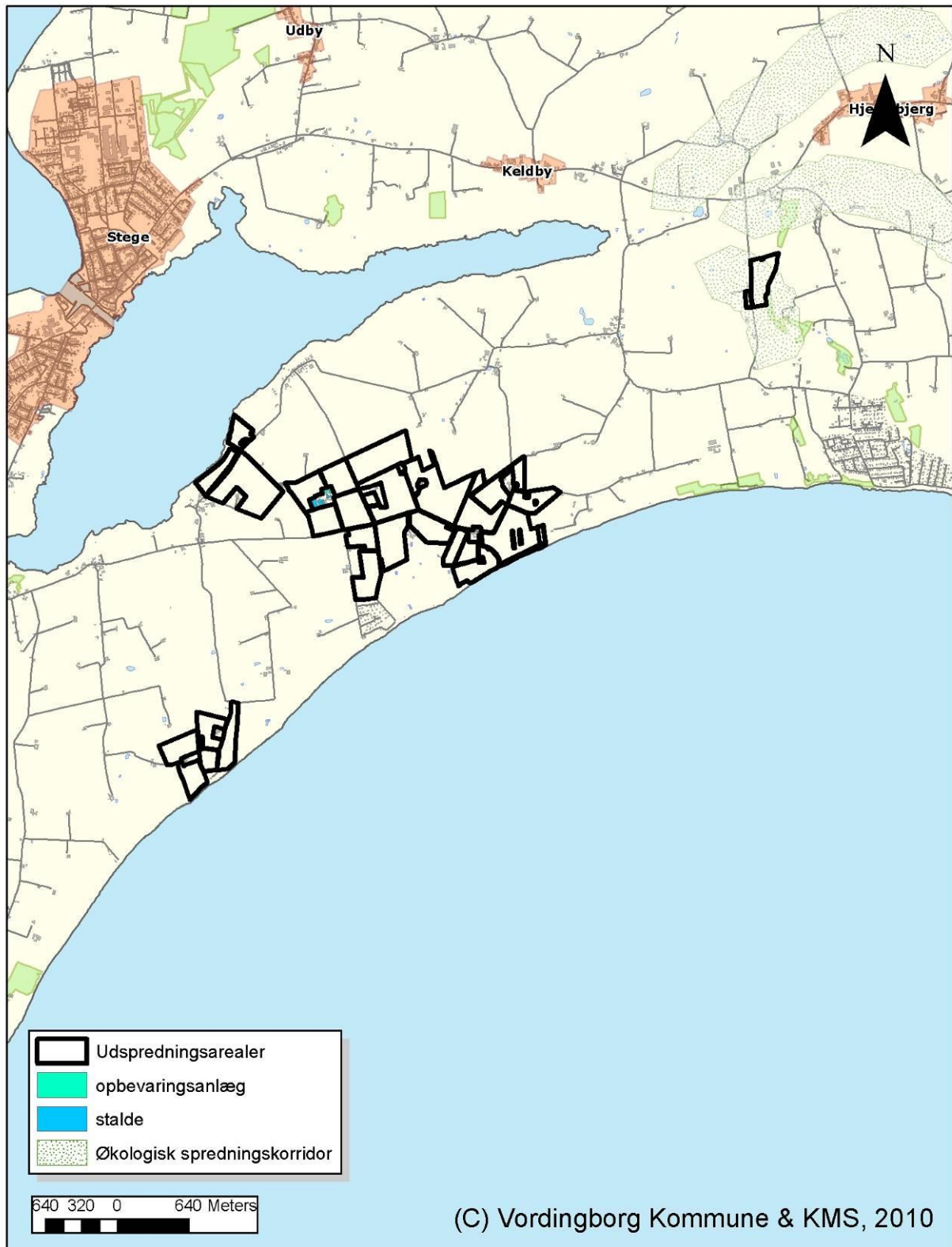

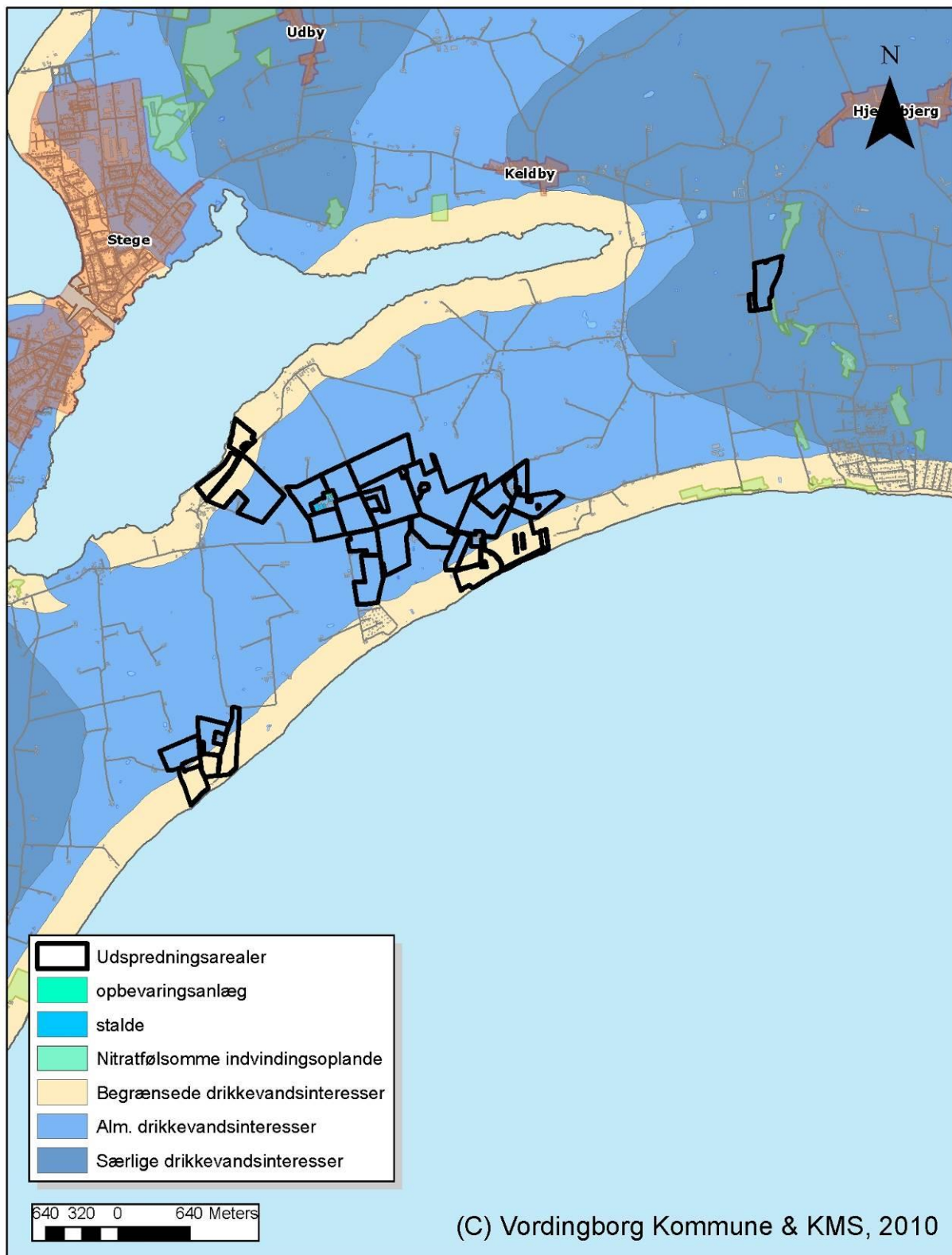
Bilag 9. Natura 2000 områder

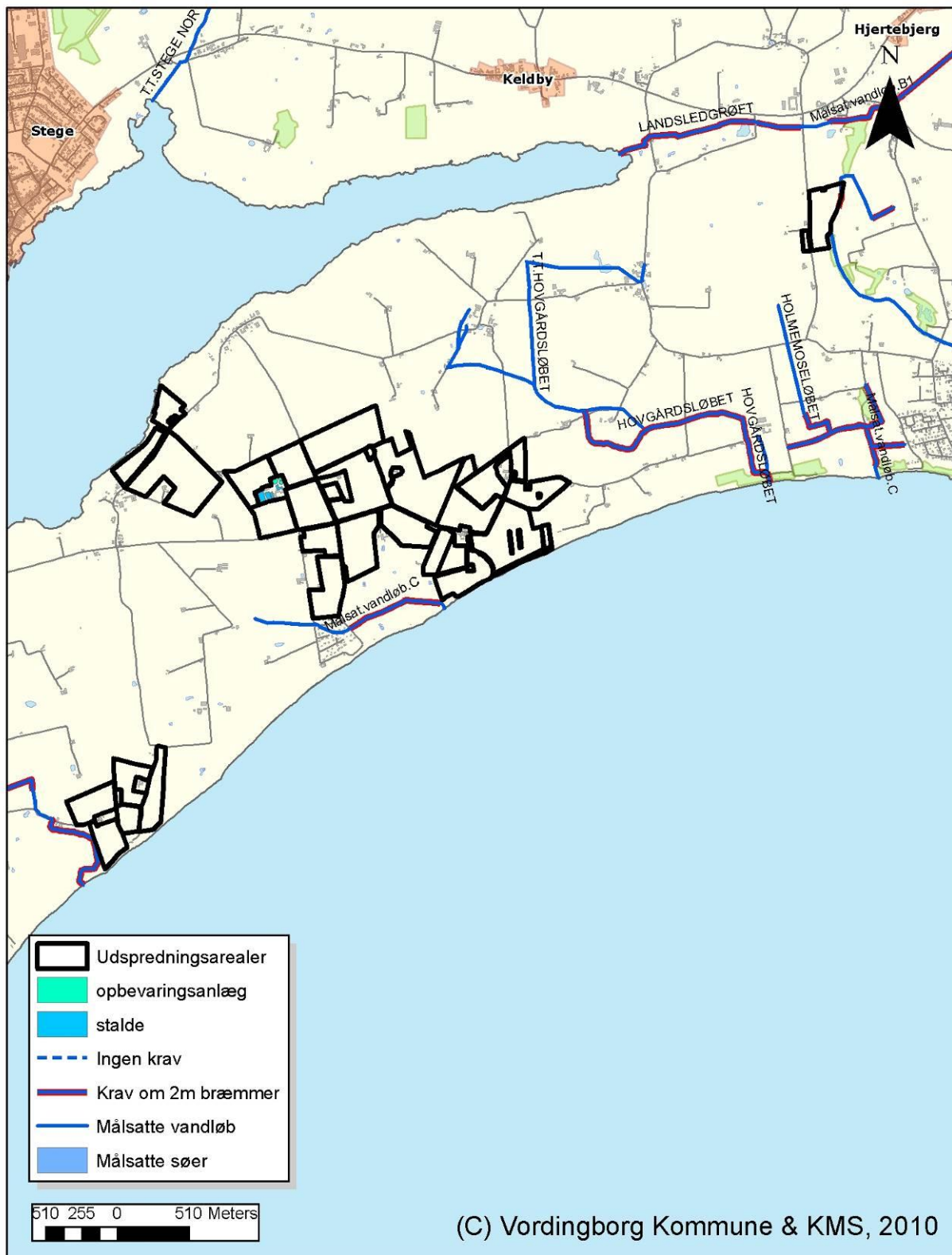
Bilag 10. Økologiske spredningskorridorer.

Bilag 11. Kort over drikkevandsinteresser

Bilag 12. Kort over vandløb og søer

Bilag 13. Beredskabsplan

Beredskabsplan for
Claus Vinther-Nielsen, Langagervej 6, Stege

Indholdsfortegnelse:

Telefonnumre
Brand- og evakuering
Overløb af gylle
Kemikalie- og oliespild
Stophaner / Hovedafbrydere
Strømsvigt
Transport af bekæmpelsesmidler
Kort over ejendommen (bedriftsoversigt)
Kort over flugtveje m.v. (beredskabsplan)

Udarbejdet af: _____, 2009

Denne beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med det formål at stoppe og begrænse evt. uheld med konsekvenser for det omgivne miljø.

Planens indhold skal være kendt af gårdens ansatte m.fl. og udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand og lignende.

Beredskabsplanen revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året og skal være let tilgængelig og synlig.

Beredskabsplanen findes i mappe i forrummet.

Kopi af beredskabsplanen findes i mappe på kontoret i stuehuset.

Kort materiale

Bagerst er der et oversigtskort over ejendommen m.m. med angivelse af:

- stophaner
- Kemikalielager
- Dieseltanke og olietanke
- Slukningsmateriale
- strømafbrøder mv.
- Flugtveje

Husk:

Ved store uheld ring 1-1-2, ved mindre uheld ring altid til miljømyndighederne

Er man i tvivl ring 1-1-2

Efter brand m.m. tag kontakt til miljømyndighederne med hensyn til genopbygning af stald mm.

Telefonnumre

Nærmeste telefon står i	og har nr		
Miljømyndighed	kontaktes på telefon	112	dag eller nat.
Falck	kontaktes på telefon	70102030	dag eller nat.
Brandvæsen	kontaktes på telefon	112	dag og nat.
Lægevagt	kontaktes på telefon	70150700	dag eller nat.
Tandlægevagt	kontaktes på telefon	55814334	dag eller nat.
Landbocenteret	kontaktes på telefon	57865000	dag.
Dyrlæge	kontaktes på telefon	55500885 40 21 01 45	dag eller nat.
Foderstofforretning	kontaktes på telefon	33684200 33 68 42 09	dag.
Elektriker	kontaktes på telefon	30858870	dag eller nat.
Smeden/VVS	kontaktes på telefon	55814437	dag eller nat. 20 12 44 37
Ventilationsfirma	kontaktes på telefon	72175555	dag eller nat.
El-selskab	kontaktes på telefon	70292020	dag eller nat.
Vordingborg kommune	kontaktes på telefon	55363636	dag

Brand og evakueringsinstruks

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp.

Tilkald brandvæsenet – RING 112 – oplys:

- Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket og at det er en gårdbrand
- Er der tilskadekomne – hvor mange –
- Er dyrene kommet ud – art og antal der evt. er fanget

Kontakt ejeren Claus Vinther-Nielsen på tlf. 55 81 17 55 / 21 49 62 65

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde hvis det er muligt og forsvarligt, herunder fjernelse og evakuering af dyr, olie, trykflasker, gødning og kemikalier.

Placering af slukningsmateriale er angivet på oversigtskortet.

Hvis det ikke er muligt at slukke branden – forsøg at begrænse den ved lukning af døre og vinduer.

Modtag brandvæsenet og udlever denne mappe sammen med kortmateriale.

Oplys endvidere:

- Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er kommet i sikkerhed.
- Hvor det brænder
- Brandens omfang
- Hvor der adgangsveje

På ejendommen findes følgende materiale, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

- Brandslukker
- Brandslange

Brandslukningsudstyr er placeret i samarbejde med Falck og er omfattet af et Falck abonnement.

Overløb af gylle instruks

Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletank – RING 112

Oplys:

- Navn, adresse og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud
- Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring.

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.

Kontakt ejeren Claus Vinther-Nielsen på tlf. 55 81 17 55 / 21 49 62 65

Kontakt miljømyndighederne på tlf. 55 36 36 36

Sikre opdæmning for at undgå at gylle løber til vandløbet. Om nødvendigt opdæmmes ekstra med jord eller halmballer.

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

På ejendommen findes der følgende materiale, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen.

- Halmballer
- jord
- Gravemaskine

Kemikalie og oliespild instruks

Ved større spild af kemikalier og olie – RING 112 – oplys:

- Navn, adresse og telefonnummer der ringes fra
- Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud
- Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevand.

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.

Der oplagres desinfektion (ca. 10 liter) i forrummet, rengøringssæbe (ca. 10 l) i dejrummet samt markkemi i kemirummet. I kemirummet findes en opdateret liste over kemikalier på lager.

Kontakt ejeren Claus Vinther-Nielsen på tlf. 55 81 17 55 / 21 49 62 65

Kontakt miljømyndighederne ved tlf 55 36 36 36

Opdæmning kan evt. fortages med jord, halmballer og lignende afhængig af mængden og art. Er f.eks. olie løbet til dræn kan man lave en opdæmning af vandløbet med en bigballe
Modtag brandvæsnet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

På ejendommen findes der følgende materiale, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen.

- Halmballer
- Sand/jord
- Gravemaskine

I maskinhuset samt ved kemikalierummet findes der materialer, der kan benyttes til at opsuge spildte væsker.

Stophaner / hovedafbrydere

Vand:

Hovedstopphanen sidder i målebrønd.

Stopphanen for stalde sidder mellem slagtesvinestalden og maskinhuset.

Se også tegning bagerst.

Elektricitet:

Hovedafbryderen sidder i foderladen.

Der bruges automatsikringer

Strømsvigt instruks

Vurder om dyr vil lide under træk fra nødopluk eller varme.

Tjek alle stalde og se om nødoplukket er åben.

Begræns trækgener og varmeudvikling (overbrusning).

Kontroller af der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper og lignende.

Ved strømsvigt på over ca. 2 timer, ring til energi-selskab og forhør om varigheden af udfaldet.

Miljøgodkendelse i henhold til Husdyrlovens §12, Langagergård, Langagervej 6, 4780 Stege

Tlf. 70 29 20 20

Falck – nødgenerator Tlf. 70 10 20 30

Transport af bekæmpelsesmidler

Sørg for sikker transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker.

Bekæmpelsesmidler skal under transport vært sikret mod stød og uheld. En lukket tæt plastkasse (f.eks. en køleboks) er velegnet.

Medbring en spand/sæk med fint savsmuld til opsugning af spildt middel samt en skovl og f.eks. plasticposer/plastspand til en hurtig indsats. Uanset koncentrationen kan et spild på mindre end ca. 2 liter med en hurtig indsats fjernes fra jorden.

Medbring altid en mobiltelefon således at det er muligt at hurtigst at tilkalde hjælp ved uheld.

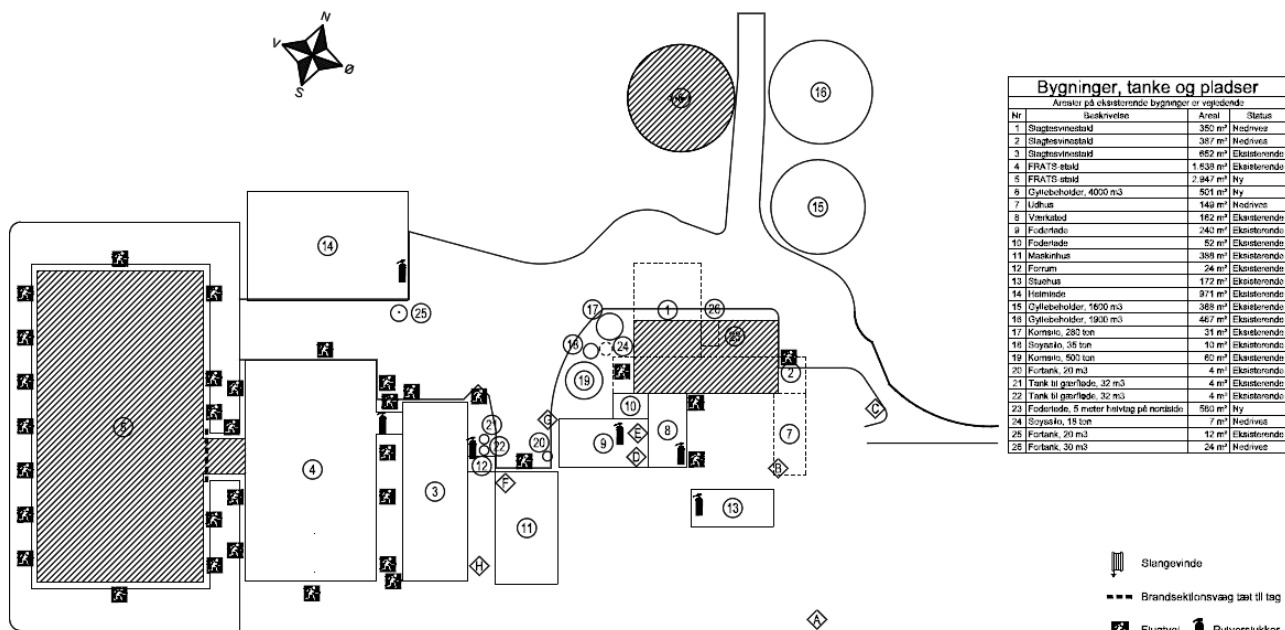
Hvor der arbejdes med bekæmpelsesmidler, skal der være førstehjælpsudstyr og øjenskyllmiddel til rådighed.

Meget giftige bekæmpelsesmidler skal overalt opbevares forsvarligt under lås. Øvrige bekæmpelsesmidler skal opbevares forsvarligt. For alle midler gælder, at de opbevares utilgængelige for børn og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer m.v.

Derudover gælder følgende:

- Kemikalierummet skal være godt ventileret, tørt og frostfrit med god belysning.
- Der skal findes et sugende materiale f.eks. kattegrus til opsamling af spild.
- Døre skal være forsynet med støbt kant, der kan tilbageholde eventuelt spild.
- Gulve skal være tætte og uden afløb.

Kort over ejendommen med flugtveje og slukningsudstyr

Bygninger, tanke og pladser		
Arealer på eksisterende bygninger og vejledende		
Nr	Beskrivelse	Areal Status
1	Slagtevinestald	350 m ² Nedrivne
2	Slagtevinestald	387 m ² Nedrivne
3	Slagtevinestald	852 m ² Eksisterende
4	FRATS stald	1.538 m ² Eksisterende
5	FRATS stald	2.947 m ² Ny
6	Gyllebødder 4000 m ³	501 m ² Ny
7	Udfus	146 m ² Nedrivne
8	Værksted	162 m ² Eksisterende
9	Foderlade	243 m ² Eksisterende
10	Foderlade	52 m ² Eksisterende
11	Møkkhus	398 m ² Eksisterende
12	Førrum	24 m ² Eksisterende
13	Stuehus	172 m ² Eksisterende
14	Hejmåde	971 m ² Eksisterende
15	Gyllebødder 1600 m ³	365 m ² Eksisterende
16	Gyllebødder 1900 m ³	487 m ² Eksisterende
17	Kornsil, 282 ton	31 m ² Eksisterende
18	Soyasil, 38 ton	13 m ² Eksisterende
19	Kornsil, 502 ton	60 m ² Eksisterende
20	Førrum, 20 m ³	4 m ² Eksisterende
21	Tank til gørelade, 32 m ³	4 m ² Eksisterende
22	Tank til gørelade, 32 m ³	4 m ² Eksisterende
23	Foderlade, 5 meter højvug på nordside	560 m ² Ny
24	Soyasil, 18 ton	7 m ² Nedrivne
25	Førrum, 20 m ³	12 m ² Eksisterende
26	Førrum, 30 m ³	24 m ² Nedrivne

Objekter	
Nr	Beskrivelse
A	Slagtebane i motorbrænd
B	Alfald
C	Døde dyr
D	Kem
E	Isen
F	Tavle
G	Alfald
H	Møkkstald (400 l)
I	Dreestank (4000 l)
J	Slagtebane for sæd

Kontaktperson på denne sag er: Lone Malm, Mobil: 40 30 29 75, Mail: lkm@graakjaer.dk

	Miljøcenter Hvidevej 45 DK-8380 Tripe Tlf: +45 7021 4488 Fax: +45 7021 5688 www.graakjaer.dk	Dato: 16.09.09 Skala: 1:750 Sag: FRATS stald, Foderlade Emne: Beredskabsplan
	Bygh: Claus Vintor Nielsen Byg. pl.: Langagervej 6, 4780 Stege Tlf.: 55 81 17 55 Mobil: 21 49 62 65 E-mail: ---	Kons.: Lone Malm Mobil: 40 30 29 75 Tegner: JAS/LH Projekt: --- Mobil: ---